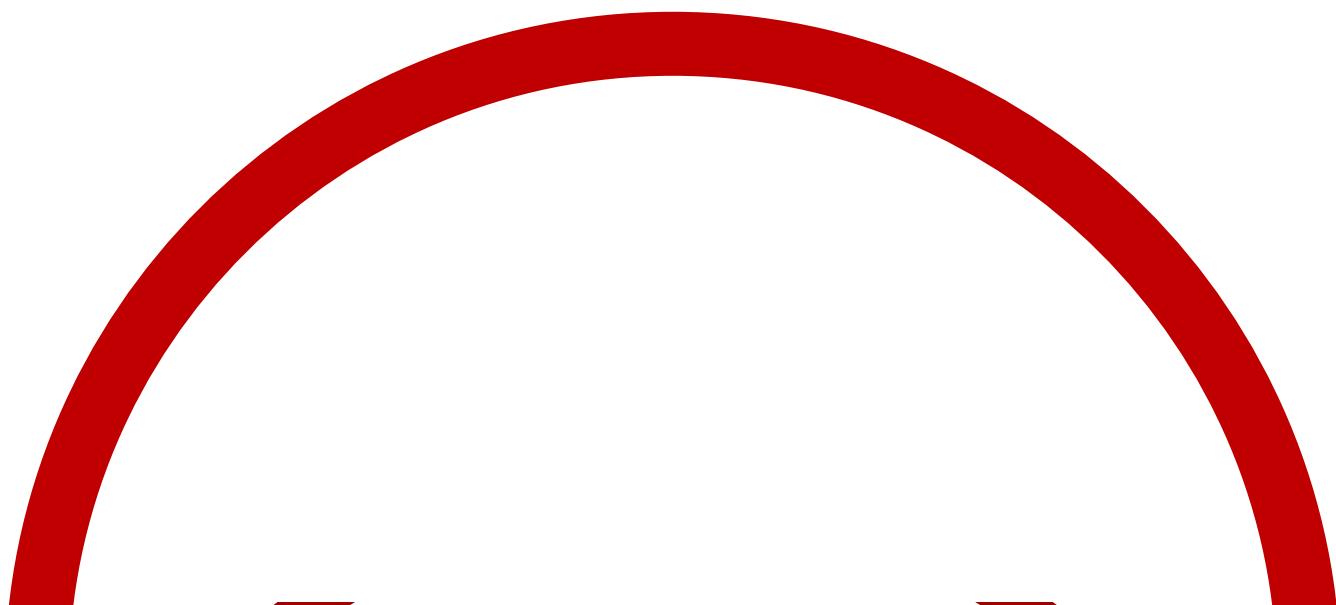

Nafarroako Kulturaren Plan Estrategikoaren ebaluazioa 2017-2023

2023ko azaroa

Aurkibidea

1.- Sarrera	3
2.- NKPEren ebaluazio-laburpena	4
3.- Metodologia	6
4.- Kulturako gastu publikoa Nafarroako Foru Erkidegoan 2017-2023	9
5.- Betetze-maila ardatz estrategikoen eta jarduera-ildoen arabera	29
6.- Amaierako ondorioak	69

1.- Sarrera

Dokumentu honek Nafarroako Kulturaren 2017-2023 Plan Estrategikoaren ebaluazioa jasotzen du. Helburua NKPEn jasotako estrategien emaitza ebaluatzea da, ezarritako helburu eta jomugei dagokienez. Hala ere, kontuan izan behar da ebaluazio hau egiteko datan oraindik ez dela amaitu Planaren indarraldia, eta, beraz, 2017-2022 aldian zehar egindako jarduerak eta lortutako emaitzak hartu dira kontuan, batik bat.

2.- NKPEren ebaluazio-laburpena

2017-2023ko NKPEren ebaluazioaren funtsezko datuak

<p>Kulturako guztizko gastua (2022ra arte)</p>	<p>258,3 milioi euro</p>
<p>Kulturara bideratutako aurrekontua: % 46ko igoera NKPE onartu zenetik</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 6,2 milioi euroko igoera (+% 16) 2017-2019 aldian, IX. Legegintzaldiari dagokionez • 11,6 milioi euroko igoera (+% 26) 2019-2023 aldian, X. legegintzaldiari dagokionez
<p>2023rako onartutako aurrekontua 56 milioi eurotik gorakoa da.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 2020arekin alderatuta, aurrekontua 2 milioi euro inguru handitu da (+% 3,5), eta gastu-mailari eutsi zaio aurreko ekitaldietako igoera handien ondoren
<p>Kulturako batez besteko gastua biztanleko:</p>	<p>19,8 euroko igoera 2017tik 2022ra:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 10,6 euro (+% 19,1) 2017-2019 aldian, IX. legegintzaldikoa • 9,2 euro (+ % 13,8) 2019-2022 aldian, X. legegintzaldikoa <ul style="list-style-type: none"> ○ 75,6 euro 2022an (+% 35,5) ○ Nafarroa, Estatuko buru da kulturaren biztanle bakoitzeko gastu publikoan

Ardatz estrategikoak

Betetze-maila
 (1-4 eskala)¹

1. KOHESIOA, ANIZTASUNA ETA LURRALDE-DINAMIKAK	4
2. INFORMAZIOA, EZAGUTZA, BERRIKUNTZA ETA SORMENA	3
3. ENPLEGUAREN KALITATEA	3
4. SENTSIBILIZAZIOA, PARTAIDETZA ETA HIRUGARREN SEKTOREA	3
5. FINANTZAKETA	4
6. KULTURAREN ZEHARKAKOTASUNA ETA HIBRIDAZIO ESTRATEGIKOAK	3
7. KULTURA-ESKAINTZAREN IKUSGAITASUNA ETA ANIZTASUNA	4
8. EKIPAMENDUAK: IRISGARRITASUNA, BALIABIDEAK	3
9. KULTURA-SEKTOREAK ETA BALIO-KATEA	4
10. KULTURA- ETA SORMEN-INDUSTRIAK	4

¹ Eskala: **1** (hasi gabe/estali gabe); **2** (Lorpen partziala); **3** (Lorpen aurreratua); **4** (Helburua bete da).

3.- Metodologia

3.1.- Aplikatutako ikuspegia

2017-2023 aldirako NKPEren ebaluazioaren helburu orokorra honako hau da: planteatutako helburuei dagokienez gauzatutako ekintzetan lortutako emaitza baloratzea, baita lortutako ondorio eraldatzaileak ere, eragina ikusteko denbora behar dutenak. Helburu espezifikoak honako hauek dira:

- Egindako ekintzetan lortutako emaitzei buruzko informazio kuantitatiboa emango diguten estatistika-adierazle nagusiak identifikatzea.
- Kulturaren eta Arteen Nafarroako Kontseiluaren begirada integratzea.
- Estatistika-behaketa ikuspegi kualitatiboekin osatzea KZN-PVEko Zerbitzuetatik.
- Zabalkunderako eta gardentasunerako beharrezkoak diren informazioa/produktuak sortzea.

Helburu horiek lortzeko, aplikatutako ikuspegi metodologikoa 4 dimentsiotan oinarritu da:

2017-2023 aldiko NKPE ebaluatzeako dimentsioak	
DATUAK	BEGIRADAK
Informazioa eta azterketa estatistikoa	Balorazioak eta gogoetak
BALIOZKOTZEA	
IKASKUNTZAK	

3.2.- Lan faseak

Ebaluazioa lan fase hauetan egin da:

I. fasea: analisi kuantitatiboa

Adierazle kuantitatiboek emandako datuak bildu eta interpretatu dira, 2017-2023 aldiko NKPEren esparruan lortutako emaitzak identifikatzeko: hauek izan dira garatutako ekintzak:

- Estatistika-informazioaren iturriak identifikatzea, berrikustea eta aztertzea. Iturri hauekin lan egin da:
 - Nafarroako Aurrekontu Orokorrak
 - Errolda jarraitua
 - Hiruhileko kontuak
 - Kultura eta Kirol Ministerioaren Kulturako Finantzaketa eta Gastu Publikoaren Estatistika

- **2017-2023 Plan Estrategikoaren adierazleen bisorea.** Analisisian sartu dira KZN-PVEk Nafarroako Kultura eta Arteen Kontseiluarekin batera sustatutako NKPE bistaratzeko tresna digital honetan dauden adierazleak. Tresna horren helburua da NKPERi buruzko informazioaren jarraipena egitea eta informazioa zabaltzea, bai eta funtsezko informazioa bilatzea, deskargatzea eta bistaratzeko ere, helburuen arabera adierazleak barne.
- KZN-PVEtik bidalitako dokumentazio guztia berrikusi eta aztertzea. Dokumentu hauek izan dira:
 - KZN-PVEren Dirulaguntzen Plan Estrategikoaren ebaluazio-txostenak, 2018., 2021., 2022. urteei dagozkienak

II. fasea: analisi kualitatiboa

Balorazio eta informazio kualitatiboekin osatu da ratioetan eta zenbakizko zatiduretan islatzen zailak diren alderdiei buruzko emaitza kuantitatiboen interpretazioa, erakutsitako informazioaren testuingurua ulertzeko. Ekintza hauek egin dira:

- **Nafarroako Kulturaren Behatokian dagoen dokumentazioa berrikustea eta aztertzea.** Honako dokumentu hauek aztertu dira:
 - KZN-PVEren eta haren Zerbitzuen jardueren memoriak 2017tik 2022ra
 - Sektore-txostenak (liburutegiak, museoak, ikus-entzunezkoak, etab.) eta zeharkakoak (asoziazionismoa, hezkuntza, profesionalizazioa, COVID inpaktua, etab.)
- **Kontsultatutako beste iturri batzuk:**
 - Kultura-ekipamenduen plataforma digitala, Nafarroako lurraldean banatutako kultura-ekipamenduei buruzko informazioa ematen duena, hainbat kategoriatan sailkatuta..
 - Think Tank, Nafarroako kulturari buruzko gogoeta, topaketa eta pentsamendu gunea. Gizarte zibilak eta administrazio publikoek parte hartzen dute, eta ezagutzak eta ideiak partekatzen dituzte, foro tematizatuetan parte hartuz.
- **Nafarroako Kultura eta Arteen Kontseiluaren balorazioak.** Nafarroako kultura-sektoreei balioa emateko eta 2023ra arte lurralde osorako ibilbide-orrira sortzeko helburuarekin 2022an egindako 2017-2023 aldiko NKPERi buruzko hausnarketa-prozesuaren emaitza diren Kontseiluaren balorazioak, kualitatiboak, sartu dira azterketan.

III. fasea: kontrastea eta baliozkotzea

Bildutako informazioa eta datuak ordenatu, sailkatu eta elkarren artean lotu ondoren, oinarrizko dokumentu bat egin da, ebaluazioaren ondorioen lehen hurbilketa/zirriborroa jasotzen duena. Planean jasotako jarduketek/ekintzen garapen-maila baloratzeko erabilitako metodologia "semaforoaren neurketan" oinarritu da, eta hori semaforoaren koloreez (gorria, horia, berdea) baliatzen da jarduketa bakoitzaren balorazioa kalifikatzeko. Neurketa formula honen bidez egin da, nazioarteko erakundeek erabilitako eskalak ere erreferentziatzen hartuta:

1	Hasi gabe / Estali gabe	
2	Lorpen partziala	
3	Lorpen aurreratua	
4	Helburua bete da	

Oinarrizko material hori KZN-PVEekin eta haren zerbitzuekin partekatu da, ebaluazio-prozesutik lortutako emaitzen eta ondorioen baliozkotasuna eta koherentzia berresteko. Ekarpeneak azken dokumentuan sartu dira.

IV. fasea: ikaskuntzak

Ebaluazio-prozesu osoaren eta lortutako (eta baliozkotutako) emaitza eta eraginaren azterketa kritikoa egin ondoren, 2024-2028 NKPE eraikitzeke ikaskuntza- eta ezagutza-oinarri izango diren jardunbide, esperientzia eta estrategia interesgarrienak atera dira, eta 2017-2023 NKPEren ebaluazio-txosten honen ondorioen kapituluaren erregistratuta geratu dira.

4.- Kulturako gastu publikoa Nafarroako Foru Erkidegoan 2017-2023

4.1.- Nafarroako Gobernuko Kultura Departamentuaren

aurrekontuaren eta guztizko gastuaren bilakaera 2017-2023

 2017an NKPE onartu zenetik, kulturara bideratutako aurrekontua % 46 handitu da

Nafarroako Foru Komunitatearen kulturako aurrekontua²³ etengabe hazi da 2017an 2017-2023 aldirako NKPE onartu zenetik, eta 2023an lortu zuen goia, 56,4 milioi euroko aurrekontuarekin, 2017ko aurrekontuarekin alderatuta 17,8 milioi gehiago (+% 46). Joera gero eta handiagoa izan da urtero, eta aztertutako azkena izan da aurrekontu handiena izan duena.

Benetako gastuek antzeko joera izan dute, 2020ko ekitaldian izan ezik, pandemiak partida jakin batzuk gauzatzea eragotzi baitzuen. Edonola ere, aurrekontuaren gauzatze-maila % 90etik gorakoa da ekitaldi guztietan, eta aztertutako aldiko batez bestekoa % 94,7koa da.

Aurrekontu-igoera hori bat dator Foru Komunitatearen aurrekontu osoaren hazkundearekin: kulturara bideratutako kuota egonkor mantendu da eta Foru Gobernuaren gastu publiko osoaren % 1,1 inguru da. Horren kontu-sail garrantzitsuenak gizarte-politketara⁴ (% 56), beste administrazio publiko batzuetara egindako transferentzietara⁵ (% 18,3) eta azpiegituretara (% 4,8) bideratzen dira.

Aurrekontuaren eta kulturako gastu errealaren bilakaera Nafarroan. 2017-2023

Balioak	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Aurrekontua	38.553.453	41.246.912	44.738.249	45.452.211	48.528.889	54.438.933	56.354.348
Benetako gastuak	35.903.128	39.693.947	43.482.412	43.142.767	45.819.717	50.237.674	
Gauzatutakoaren %	% 93,1	% 96,2	% 97,2	% 94,9	% 94,4	% 92,3	

Iturria: Nafarroako Gobernu Irekia, Nafarroako Aurrekontu Orokorrak.

² Kirol-jarduerak sustatzea eta babestea salbuetsita.

³ Finantza-eragiketako VIII. eta IX. kapituluak kenduta.

⁴ Osasuna, hezkuntza, gizarte-zerbitzuak eta gizarte-sustapena eta pentsioak.

⁵ Batez ere, Hitzarmen Ekonomikoaren ondorioz Estatuko Administrazio Orokorriari egindako transferentziak eta toki-administrazioei egindako transferentziak.

Kulturako batez besteko gastua biztanleko 20 euro inguru hazi da 2017tik 2022ra

Gauzatutako gastuaren igoeraren ondorioz, kulturako batez besteko gastua, biztanle bakoitzeko, 2017an 55,8 eurokoa izatetik 2022an 75,6 eurokoa izatera igaro da (+% 35,5); hau da, hazkunde nabarmena izan du, aldi berean biztanleria 21.000 pertsona inguru hazi baitzen (+% 3,2).

Ildo beretik, erkidegoan BPGrekiko kulturaren gauzatutako gastuak ere gora egin du aldi horretan, 2017ko 0,18tik 2022ko 0,21era igaroz.

Kulturako batez besteko gastuaren bilakaera biztanleko. 2017-2023 (eurotan)

Gastua biztanleko	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kulturako gastua biztanleko	55,8	61,3	66,5	65,2	69,3	75,6
Kulturako gastuaren % BPGrekiko	% 0,18	% 0,19	% 0,20	% 0,21	% 0,21	% 0,21

Iturria: Geuk egina, Nafarroako Aurrekontu Orokorretan, Errolda Jarraituan eta Hiruhileroko Kontuetan oinarrituta.

4.2.- Likidatutako gastuaren lurralde-alderaketa

Nafarroa da kulturako gastuaren buru, gainerako autonomia-erkidegoekin alderatuta

Espainiako Kultura eta Ministerioaren Kulturako Finantzaketa eta Gastu Publikoaren Estatistikan (2020) eskuragarri dauden datuak erreferentziatzat hartuta⁶, Nafarroa Melillaren atzetik dago biztanleko gastuaren buruan, baina kontuan hartu behar da hiri autonomoek ere beren gain hartzen dituztela eskumenak eta aurrekontu-partidak, gainerako erkidegoetan toki-administrazioari dagozkionak.

Era berean, hiri autonomoetako datuak alde batera utzita, Nafarroa da BPGrekiko kulturaren gastu handiena duen erkidegoa, eta bigarrena kulturaren gastu handiena duena erkidegoko gastu osoarekin alderatuta; nolahi ere, hiru adierazleak estatuko batez bestekoak baino askoz handiagoak dira.

⁶ Ministerioaren datuak hurbiltzen dira, baina ez datoz bat Nafarroako Gobernu Irekiarekin, ziurrenik metodologia-kontuengatik. Kasu honetan, alderaketa koherentea izan dadin, Nafarroako Foru Komunitaterako Ministerioak dituenak erabili dira.

Administrazio autonomikoen kulturako gastu likidatua 2020an

AAEE	Gastua biztanleko	BPGrekiko %.	Gastu osoarekiko %
Melilla	86,5	0,48	2,74
Nafarroa (Foru Erkidegoa)	73,8	0,25	1,06
Euskadi	61,1	0,20	1,13
Katalunia	44,1	0,16	0,70
Ceuta	43,8	0,22	1,18
Kantabria	36,0	0,16	0,68
Galizia	34,0	0,16	0,66
Extremadura	32,1	0,18	0,60
Gaztela eta Leon	29,0	0,13	0,57
Errioxa	28,8	0,11	0,48
Estatuko batez bestekoa	28,6	0,12	0,55
Valentziako Erkidegoa	25,8	0,12	0,49
Andaluzia	24,4	0,14	0,49
Asturias (Printzerria)	23,1	0,11	0,50
Balear Uharteak	20,6	0,09	0,40
Murtziako Eskualdea	18,2	0,09	0,37
Aragoi	16,0	0,06	0,32
Gaztela-Mantxa	15,9	0,08	0,27
Madrilgo Erkidegoa	15,2	0,05	0,38
Kanariak	13,6	0,08	0,24

Iturria: Kultura eta Kirol Ministerioaren ea Kulturaren Finantzaketaren eta Gastu Publikoaren Estatistika.

4.3.- Nafarroako Foru Erkidegoko toki administrazioen gastua

 Nafarroako Udalek 50 milioi euro baino gehiago gastatzen dituzte urtean kulturean

Kultura eta Kirol Ministerioaren Kulturako Finantzaketa eta Gastu Publikoaren Estatistikak Toki Administrazioak 2020ra arte likidatutako gastuaren datuak eskaintzen ditu⁷. Kasu honetan, Nafarroako gastua 50 milioi eurotik gorakoa da, 2018an jo zuen goia, 56,4 milioiko gastuarekin, eta 2020an beherakada handia izan du, ziurrenik pandemiak eragindako murrizketen ondorioz.

⁷ Informazioaren azken eguneratzea 2022ko azaroaren 24an izan zen; beraz, 2022ko datuak 2023ko azaroaren amaierara arte ez direla argitaratuko uste dugu. Ogasun Ministerioaren Kontabilitate Nazionaleko datuak kontsultatu dira, Kultura Ministerioa datu horiekin elikatzen baita, baina 2023ko azaroaren amaierara arte ere ez dira eguneratzen.

Nafarroako toki-administrazioek kulturaren egindako gastuaren bilakaera. 2017-2020 (milioi eurotan)

	2017	2018	2019	-2020
Tokiko Administrazioek egindako gastua	50,7	56,4	54,8	34,0

Iturria: Kultura eta Kirol Ministerioaren Kulturako Finantzaketa eta Gastu Publikoaren Estatistika.

Metodologia-kontuengatik datu horiek tentuz hartu behar badira ere, bi iturritatik abiatzen baitira, kalkulatu da Nafarroako administrazio publikoen baterako gastua 77,1 milioi eurokoa izan zela 2020an, eta 100 milioi euro ingurukoa izan zela 2019an.

Departamentuak udalei egiten dizkien transferentziak kenduta (25 milioi euro inguru ekitaldi guztietan), kalkulatu da Nafarroako administrazio publikoen kulturako gastu bateratua⁸ 63,4 milioi euro ingurukoa zela 2017an, eta joera positiboa izan zuela hurrengo bi urteetan, 2019an 74,1 milioi eurora iritsi arte. 2020ko ekitaldiak, pandemiaren urteak, hautsi egin du joera hori, 52,9 milioi eurora jaitsi baita.

Kulturako gastu likidatu bateratura hurbilketa. 2017-2020 (milioi eurotan)

Gastua toki-administrazioetan	2017	2018	2019	2020
Tokiko Administrazioen gastua	50,7	56,4	54,8	34,0
Foru Administrazioaren gastua	35,9	39,7	43,5	43,1
Kulturako gastua, bateratu gabe	86,6	96,1	98,3	77,1
Toki-erakundeentzako transferentzia arruntak	21,8	23,3	20,8	21,9
Toki-erakundeei egindako kapital-transferentziak	1,4	2,3	3,4	2,3
Kulturako gastu bateratua	63,4	70,5	74,1	52,9

Iturria: Geuk egina, Nafarroako Aurrekontu Orokorretan eta Kulturako Finantzaketa eta Gastu Publikoaren Estatistikan oinarrituta.

⁸ Departamentuak udalei egiten dizkien transferentzia arruntak kendu egiten dira bikoiztasunak saihesteko; izan ere, Departamentuak gastutzat kontabilizatzen ditu partida horiek, eta udalek gastu gisa kontabilizatzen dute berriro behin betiko aplikazioan.

4.4.- Kulturako gastuaren azterketa, gastu-kapitulua araber

Gastuaren kapitulu guztiek gora egin zuten 2017-2022 aldian, batez ere inbertsio errealek eta transferentzia arruntek

Foru Gobernuak kulturari ematen dion laguntza, neurri handi batean, urteko aurrekontuetan esleitutako transferentzia arruntan, inbertsioen eta kapital-transferentzien kapituluaren bidez bideratzen da.

Oro har, gastu-kapitulu guztiek gora egin zuten 2017-2022 aldian, eta inbertsio errealak (+% 99,4) eta transferentzia arruntak (+% 62,0) hazi ziren gehienaldi horretan.

Langileentzako eta gastu arruntetarako partidak ere igo egin dira, batez ere lanaldi partziala % 99ra igo delako % 92,49ko lanaldia zuten liburategietan. Nolanahi ere, kapitulu horien hazkundeak intentsitate txikiagoa du.

Gastu erreala bilakaera, gastu-kapitulua araber. 2017-2022

Gastu-kapitulua	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Langile-gastuak	12.698.345	13.157.668	13.801.408	14.592.120	14.932.309	15.450.573
Ondasun eta zerbitzuetako gastu arruntak	5.992.953	6.434.646	6.322.108	6.020.415	6.836.980	7.518.759
Transferentzia arruntak	12.624.876	13.471.072	15.547.161	16.077.786	17.381.719	20.450.265
Inbertsio errealak	2.057.171	3.613.427	3.554.457	3.775.709	4.333.589	4.102.268
Kapital-transferentziak	2.529.783	3.017.134	4.257.278	2.676.737	2.335.121	2.715.809
Guztizko orokorra	35.903.128	39.693.947	43.482.412	43.142.767	45.819.717	50.237.674

Iturria: Nafarroako Gobernu Irekia, Nafarroako Aurrekontu Orokorrak.

Horrela, Langileria eta Gastu arruntetara bideratutako gastuaren pisu erlatiboak behera egin du: 2017an, Departamentuak gauzatutako gastuaren erdia baino gehiago zen (% 52,1), eta 2022an, berriz, % 45,8.

Bestalde, transferentzia arruntetara, inbertsioetara eta kapital-transferentzietara bideratutako gastuaren proportzioa 2017an % 47,9 izatetik aztertutako azken urtean % 54,3 izatera igaro da. Oso garrantzitsua da sistema horrekin egiten den lana, lurraldean programak eta inbertsioak antolatzen baititu.

Gastu-kapitulu bakoitzaren garrantzi erlatiboaren bilakaera. 2017-2022

Gastu-kapitulua	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Langile-gastuak	35,4%	33,1%	31,7%	33,8%	32,6%	30,8%
Ondasun eta zerbitzuetako gastu arruntak	16,7%	16,2%	14,5%	14,0%	14,9%	15,0%
Transferentzia arruntak	35,2%	33,9%	35,8%	37,3%	37,9%	40,7%
Inbertsio errealak	5,7%	9,1%	8,2%	8,8%	9,5%	8,2%
Kapital-transferentziak	7,0%	7,6%	9,8%	6,2%	5,1%	5,4%
Guztizko orokorra	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Iturria: Nafarroako Gobernu Irekia, Nafarroako Aurrekontu Orokorrak.

5,6 milioi euro, 2017-2022 aldian beste erakunde batzuen kultura-jarduerak finantzatzeko

2017-2023ko NKPEren indarraldian, 95,6 milioi euro gastatu dira transferentzia arrunten kapituluan⁹. Kapitulu horren barruan, baliabideen % 45 inguru fundazioen funtzionamendu- edo programazio-gastuak finantzatzeko erabili da. Ondoren, garrantziaren arabera, 22,7 milioi euroekin (% 23,7) honako hauek daude: irabazi-asmorik gabeko erakundeei eta familiei egindako transferentzia arruntak, toki-erakundeei egindako transferentzia arruntak (13,8 milioi euro; % 14,4) eta enpresa pribatuei egindako transferentzia arruntak (10,2 milioi euro; % 10,7).

Transferentzia arrunten banaketa onuradun motaren arabera. 2017-2022

Transferentzia arruntak (IV. kapituluak):	2017-2022	%
Enpresa publikoei eta beste erakunde publiko batzuei	5.975.581	% 6,25
Familiei eta irabazi-asmorik gabeko erakundeei	22.653.492	% 23,71
Enpresa pribatuei	10.235.564	% 10,71
Tokiko erakundeei	13.794.509	% 14,44
Fundazioei	42.893.734	% 44,89
Guztizko orokorra	95.552.879	% 100,00

Iturria: Nafarroako Gobernu Irekia, Nafarroako Aurrekontu Orokorrak.

⁹ **IV. kapituluak**, transferentzia arruntei buruzkoak, toki-erakundeei, enpresei, hirugarren sektoreko erakundeei edo herritarrei gastu arruntak edo funtzionamendu-gastuak finantzatzeko bideratutako baliabideak jasotzen ditu. Epigrafe honetan, sorkuntza/ekoizpen, erakusketa, sustapen eta hedapen, prestakuntza eta ikerketa jardueretarako eta abarretarako programak, laguntzak eta dirulaguntzak jasotzen dira.

Jarduera nabarmenak 2023an

Fundazioak: Baluarte Fundazioa, Oteiza Museoa, Uharteko Arte Garaikideko Zentroa edo NICDO, besteak beste.

Familiak eta irabazi-asmorik gabeko erakundeak: museo eta museografia-bilduma iraunkorretarako laguntzak, Nafarroako Arte Eszenikoen eta Musikalen Hirugarren Sektorereko erakundeentzako dirulaguntzak, IDEIA, AGORART, SUSTRAIAK edo GENERAZINEMA-jaialdiak eta antzeko programak, Iruñeko Orfeoia, Nafarroako Antzerki Eskola eta antzeko erakundeei zuzendutako hitzarmen eta dirulaguntza ugari.

Toki-erakundeak: udalen kultura-ekintzak eta ondarean esku-hartzeak.

Enpresa pribatua: argitalpen-sektorera zuzendutako enpresa pribatuentzako ediziorako laguntzak, arte eszenikoen sektoreko enpresentzako ARTEM PRO eta ARTEM EXPORTA programak, ikus-entzunezkoen sektoreko enpresa eta profesionalentzako laguntzen GENERAZINEMA programa, La Faktoria zentro koreografikoa, etab.

Nabarmentzekoa da 2020an transferentzia arruntetan egindako gastua handitu egin zela aurreko urtearekin alderatuta, nahiz eta pandemian zehar programa batzuk normaltasunez garatzeko indarrean zeuden murrizketek zailtasunak eragin. Bestalde, 2022an ikusten da urte batetik bestera nabarmen igo dela kapitulu hori, neurri batean Next Generation funtsei lotutako laguntza-lerro berrien ondorioz.

**40 milioi euro inguru inbertsioak finantzatzeko, % 55
Departamentuaren zuzeneko inbertsioetarako**

2017-2023ko NKPEk indarrean daraman 6 urteetan inbertsioetara bideratutako 40 milioi ingurutik % 55 Departamentuaren zuzeneko inbertsioei dagokie, batzuk kultura-jarduerarekin zuzenean lotuta (monumentuak zaharberritzea, funtsak erostea, etab.) eta beste batzuk Departamentuaren funtzionamendurako beharrezkoak direnak (bulegoko altzariak, aplikazioak eta ekipo informatikoak, etab.). Gainerako % 45a kapital-transferentziei¹⁰ dagokie, beste erakunde batzuen inbertsioak finantzatzeko.

¹⁰ Kapital-transferentziei buruzko VII. kapituluak beste erakunde batzuei (udalak, enpresak, hirugarren sektoreko erakundeak edo herritarrak) kapital-eragiketarako finantzatzeko egindako transferentziak jasotzen ditu, normalean inbertsioak, eta inbertsioen epigrafeak, berriz, Departamentuak zuzenean egindako inbertsioei egiten die erreferentzia.

Kapital-eragiketen banaketa, gastu-kapituluaren arabera. 2017-2022

Kapital-eragiketak kapituluaren arabera	2017-2022	%
Inbertsio errealak	21.436.621	% 55,0
Kapital-transferentziak	17.531.862	% 45,0
Guztira	38.968.483	% 100

Iturria: Nafarroako Gobernu Irekia, Nafarroako Aurrekontu Orokorrak.

Jarduera nabarmenak 2023an

Inbertsio errealak: monumentuak eta ondasun higigarriak kontserbatu eta zaharberritzea, dokumentu-funtsak digitalizatzea, kultura-ondasunak erostea, ekipo eta instalazio informatikoak, altzariak, lokalak egokitzeko obrak eta abar.

Kapital-transferentzien kasuan, hiru laurden udalen inbertsioak finantzatzeko erabili dira (13,3 milioi euro), eta 3 milioi euro inguru fundazioei egindako transferentziak izan dira. Familiei eta irabazi-asmorik gabeko erakundeei eta enpresa pribatuei egindako kapital-transferentziak 2017-2022 aldian egindako kapital-transferentzia guztien % 6,2 eta % 1,2 izan dira, hurrenez hurren.

Kapital-transferentzien banaketa onuradun motaren arabera. 2017-2022

Kapital-transferentziak (VII. kapitulua):	2017-2022	%
Familiei eta irabazi-asmorik gabeko erakundeei	1.077.996	% 6,15
Enpresa pribatuei	204.769	% 1,17
Tokiko erakundeei	13.262.837	% 75,65
Fundazioei	2.986.260	% 17,03
Guztizko orokorra	17.531.862	% 100,00

Iturria: Nafarroako Gobernu Irekia, Nafarroako Aurrekontu Orokorrak.

Jarduera nabarmenak 2023an

Toki-erakundeak: kultura-espazioak eraikitze edo berritzeko proiektuak, monumentuak eta eraikin historikoak kontserbatu eta zaharberritzeko proiektuak, artxiboetarako dirulaguntzak, etab.

Familiak eta irabazi-asmorik gabeko erakundeak: Arte Eszenikoetako eta Musikako azpiegituretan inbertitzeko laguntzak, Kultura Intereseko Ondasunak kontserbatzeko eta zaharberritzeko neurriak, museoentzako eta museografia-bilduma iraunkorrenzako laguntzak, eraikin historiko-artistikoen zaharberritzea eta babesak, etab.

Fundazioak: Nafarroako Ondare Historikoa Kontserbatzeko Fundazioa Julián Gayarre Etxe-museoa, Oteiza Museoa edo Uharteko Arte Garaikideko Zentroa...

Enpresak: zinema-aretoetarako laguntzak, kultura-azeleragailuentzako dirulaguntzak, etab.

Bestalde, urte gehienetan transferentziak gorabehera handirik gabe mantentzen badira ere, kontuan izan behar da kapitulu honetan jasotzen diren esku-hartzeetako batzuk ez direla denboran zehar mantentzen, eta oso tamaina aldakorrekoak izan daitezkeela (kultura-etxeak birmoldatzea edo eraikitzea, etab.), eta, beraz, normala da 2018. eta 2019. urteetako puntak ikustea. Nolanahi ere, ikusten da asko handitu dela 2019tik aurrera kapitulu honi atxikitako partiden kopurua.

4.5.- Gastuaren azterketa, gastua nora bideratzen den arabera ¹¹

126,7 milioi euro kultura-ekintzarako eta sormen-industrietarako eta 103,7 milioi ondarrerako 2017-2022 aldian

2022. urtea zehazki aztertuz gero, hauxe izan da gauzatutako gastuaren 50,2 milioien banaketa:

- 5 milioi "Kulturako Zuzendaritza eta Zerbitzu Orokorrak" izeneko kapituluari dagozkio (% 10), 2017an baino % 21,1 (0,9 milioi) gehiago.
- 20 milioi inguru bideratu dira Ondarera (% 39,5), eta 25 milioi baino apur bat gehiago (% 50,4) Kultur ekintzara eta Kultura- eta sormen-industrietara, hau da, % 42,9 (6 milioi euro) eta % 42 (7,5 milioi euro) gehiago, hurrenez hurren, 2017aren aldean.

¹¹ Aurrekontuen gastua nora bideratu den arabera sailkapenari eutsi diogu. Arkeologiako gastuaren kasuan, Ondare historikoaren administrazioa, kontserbazioa eta zaharberritzea epigrafean sartutako partidak daude; antzerkian, zinematografian eta beste arte eszeniko batzuetan, berriz, Kultura-sustapena eta -lankidetzaren epigrafean daude sartuta. "Ondarea" eta "Kultura-ekintza + KSI" sailkapena guk geuk egin dugu.

Kulturán gauzatutako gastuaren bilakaera, gastua nora bideratzen den arabera. 2017-

2022

Gastua nora bideratzen den:	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kulturako Zerbitzu Nagusiak	4.166.832	4.341.317	4.599.146	4.798.350	4.803.888	5.045.239
ONDAREA	13.892.242	16.750.190	17.334.227	17.484.266	18.465.880	19.857.797
Ondare historikoaren administrazioa, kontserbazioa eta zaharberritzea, arkeologia	3.425.546	4.892.517	5.189.641	4.696.516	4.692.644	4.752.923
Liburutegiak	4.505.870	4.829.700	5.082.759	5.305.996	5.525.933	6.134.272
Museoak	3.794.190	4.638.280	4.525.953	4.918.852	5.349.750	5.784.732
Artxiboak	2.166.636	2.389.693	2.535.874	2.562.902	2.897.553	3.185.870
KULTURA EKINTZA + KSI	17.844.054	18.602.440	21.549.039	20.860.151	22.549.949	25.334.638
Musika, dantza, antzerkia, zinematografia eta beste arte eszeniko batzuk	6.317.970	5.910.998	6.565.999	5.950.219	6.069.755	6.556.6133
Liburuaren sustapena eta kultura-argitalpenak	48.502	45.636	47.835	295.285	323.052	337.556
Kultura-sustapena eta - lankidetzak	11.477.582	12.645.806	14.935.205	14.614.647	16.157.142	18.440.469
Guztizko orokorra	35.903.128	39.693.947	43.482.412	43.142.767	45.819.717	50.237.674

Iturria: Nafarroako Gobernu Irekia, Nafarroako Aurrekontu Orokorrak.

Kultura-zerbitzu orokorren gastuaren pisu erlatiboak behera egin du pixka bat, eta Kultura-ondarean eta -ekintzan eta sormen-industrietan gora egin du 2017-2022 aldian

Gauzatutako gastua nora bideratu den arabera banaketak joera egonkorra izan du, oro har, 2017-2022 aldian, baina igoera eta jaitsiera txikiak izan dira. Hala, kulturako zerbitzu orokorretara bideratutako gastua kulturako gastuaren % 10 izan zen 2022an, 2017an baino ehuneko 1,6 puntu gutxiago. Aitzitik, Ondarean egindako gastua % 0,8 igo da, eta 2022an % 40ra hurbildu da. Kultura-ekintzan eta kultura-industrietan egindako gastuak % 50,4ko pisua izan du azken urtean (+% 0,7).

Kulturaren egindako gastuaren banaketaren bilakaera, gastuaren helburuaren arabera.

2017-2022

Gastua nora bideratu den:	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kulturako Zuzendaritza eta Zerbitzu Orokorrak	% 11,6	% 10,9	% 10,6	% 11,1	% 10,5	% 10,0
ONDAREA	% 38,7	% 42,2	% 39,9	% 40,5	% 40,3	% 39,5
Ondare historikoaren administrazioa, kontserbazioa eta zaharberritzea, arkeologia	% 9,6	% 12,3	% 11,9	% 10,9	% 10,3	% 9,5
Liburutegiak	% 12,6	% 12,2	% 11,7	% 12,3	% 12,1	% 12,2
Museoak	% 10,6	% 11,7	% 10,4	% 11,4	% 11,7	% 11,5
Artxiboak	% 6,0	% 6,0	% 5,8	% 5,9	% 6,3	% 6,3
KULTURA EKINTZA + KSI	% 49,7	% 46,9	% 49,6	% 48,4	% 49,2	% 50,4
Musika, dantza, antzerkia, zinematografia eta beste arte eseniko batzuk	% 17,6	% 14,9	% 15,1	% 13,8	% 13,2	% 13,0
Liburuaren sustapena eta kultura- argitalpenak	% 0,1	% 0,1	% 0,1	% 0,7	% 0,7	% 0,7
Kultura-sustapena eta -lankidetzak	% 32,0	% 31,9	% 34,3	% 33,9	% 35,3	% 36,7
Gutziko orokorra	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0	% 100,0

Iturria: Nafarroako Gobernu Irekia, Nafarroako Aurrekontu Orokorrak.

2017-2022 aldian egindako transferentzia arrunt guztien % 87,4 kultura-ekintzara eta kultura- eta sormen-industrietara bideratu da

Aztertutako **aldi osorako transferentzia arruntak** 95,6 milioi eurokoak izan dira. Nabarmentzekoak dira kultura-ekintza eta kultura- eta sormen-industriak, 83,5 milioirekin guztizkoaren % 87,4 biltzen baitute. Ondarearen kasuan, % 12,5era murrizten da, eta gainerakoa (% 0,01) kultura-zuzendaritza eta -zerbitzu orokorretara doa.

Datuen analisisan sakonduz, **kapituluaren eta gastua nora bideratzen den arabera**, honako hau ikus daiteke:

- Kultura-ekintzara eta kultura- eta sormen-industrietara bideratutako ekintza gehienak transferentzia arrunt bidez bideratu dira; izan ere, 2017-2022 aldian eremu horretan gastatutako guztizkoaren % 65,9 dira (126,7 milioi). Bestalde, adierazi behar da 2017an transferentziak 10.949.277 milioi eurokoak zirela guztira, eta kopuru hori 17.548.337 milioi eurokoa izan zela 2022an (% 60,3ko igoera). Kultura-sustapena eta -lankidetzak da transferentzia horien artean garrantzi handiena duen eremua.
- Ondarean, transferentzia arruntak 2.901.928 milioi eurora iritsi dira 2022an, % 84,2ko gehikuntza 2017aren aldean. Kasu honetan garrantzitsuak dira museoetarako transferentzia arruntak, 11 milioi euro inguru metatzen baitituzte 2017-2022 aldian.

Transferentzia arrunten bilakaera, gastua nora bideratzen den arabera. 2017-2022

Gastua nora bideratzen den:	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2017-2022
Kulturako Zuzendaritza eta Zerbitzu Orokorrak			13.811				13.811
ONDAREA	1.575.599	1.697.050	1.739.387	1.907.067	2.139.815	2.901.928	11.960.846
Ondare historikoaren administrazioa, kontserbazioa eta zaharberritzea, arkeologia	174.539	104.469	116.835	120.031	143.075	236.471	895.420
Liburutegiak			14.161	97		21.079	35.337
Museoak	1.485.903	1.570.472	1.594.400	1.761.613	1.918.031	2.616.629	10.947.048
Artxiboak	15.157	22.109	13.991	25.326	78.709	27.749	183.041
KULTURA EKINTZA + KSI	10.949.277	11.774.022	13.793.963	14.170.719	15.241.904	17.548.337	83.478.222
Musika, dantza, antzerkia, zinematografia eta beste arte eszeniko batzuk	5.909.381	5.738.298	6.363.395	5.950.219	5.813.667	6.291.755	36.033.715
Liburuaren sustapena eta kultura-argitalpenak				140.149	142.538	146.786	429.473
Kultura-sustapena eta -lankidetzak	5.039.896	6.035.724	7.430.568	8.080.351	9.285.699	11.109.796	46.982.034
Gutzizko orokorra	12.624.876	13.471.072	15.547.161	16.077.786	17.381.719	20.450.265	95.552.879

Iturria: Nafarroako Gobernu Irekia, Nafarroako Aurrekontu Orokorrak.

Ondare-ekintzak kapital-eragiketen bidez bideratzen dira gehien bat

2017-2022 aldian Inbertsioetara bideratutako 21.436.621 milioi euroetatik, Ondareak 20,7 milioi euro biltzen ditu, hau da, egindako inbertsio guztien % 96,4. Hala ere, kapitulu honek Ondarean egindako gastu guztiaren % 19,9 baino ez du hartzen; izan ere, Gastu arruntek eta Langile-gastuek ere dimentsio garrantzitsua hartzen dute, aztertutako aldian eremu horretan egindako guztizko gastuaren % 23,5 eta % 32,2, hurrenez hurren.

Kapital-transferentzien kasuan, 2017-2022 aldiko 17,5 milioien % 75,7 Ondarean egin dira, eta bereziki garrantzitsuak dira ondare historikoa administratzeko, kontserbatzeko eta zaharberritzeko partidak, 11,6 milioi euroko gastua metatzen baitute kapitulu honetan.

Inbertsioen bilakaera, gastua nora bideratzen den arabera. 2017-2022

Gastua nora bideratzen den:	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2017-2022
Kulturako Zuzendaritza eta Zerbitzu Orokorrak	36.405	78.000	30.246	52.585	62.888	62.636	322.760
ONDAREA	1.917.716	3.489.383	3.460.848	3.621.626	4.178.147	3.987.451	20.655.171
Ondare historikoaren administrazioa, kontserbazioa eta zaharberritzea, arkeologia	661.091	1.426.188	1.427.274	1.506.041	1.664.877	1.763.205	8.448.676
Liburutegiak	522.803	535.941	691.109	726.934	818.676	795.563	4.091.026
Museoak	224.877	851.296	523.902	584.843	704.064	390.362	3.279.344
Artxiboak	508.945	675.958	818.563	803.808	990.530	1.038.321	4.836.125
KULTURA EKINTZA + KSI	103.050	46.044	63.363	101.498	92.554	52.181	458.690
Kultura-sustapena eta -lankidetzak	103.050	46.044	63.363	101.498	92.554	52.181	458.690
Guztizko orokorra	2.057.171	3.613.427	3.554.457	3.775.709	4.333.589	4.102.268	21.436.621

Iturria: Nafarroako Gobernu Irekia, Nafarroako Aurrekontu Orokorrak.

Kapital-transferentzien bilakaera, gastua nora bideratzen den arabera. 2017-2022

Gastua nora bideratzen den:	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2017-2022
Kulturako Zuzendaritza eta Zerbitzu Orokorrak						32.000	32.000
ONDAREA	1.637.994	2.437.374	2.848.556	2.297.083	2.096.272	1.961.198	13.278.477
Ondare historikoaren administrazioa, kontserbazioa eta zaharberritzea	1.486.552	2.247.572	2.618.824	1.989.292	1.730.881	1.530.713	11.603.834
Liburutegiak					71.871		71.871
Museoak	92.637	131.313	169.748	247.791	233.522	225.799	1.100.810
Artxiboak	58.805	58.489	59.984	60.000	59.998	204.686	501.962
KULTURA EKINTZA + KSI	891.789	579.760	1.408.722	379.654	238.850	722.611	4.221.386
Kultura-sustapena eta -lankidetzak	483.200	407.060	1.206.118	379.654	105.517	475.503	3.057.052
Musika eta dantza	408.589	172.700	202.604		133.333	247.108	1.164.334
Guztizko orokorra	2.529.783	3.017.134	4.257.278	2.676.737	2.335.121	2.715.809	17.531.862

Iturria: Nafarroako Gobernu Irekia, Nafarroako Aurrekontu Orokorrak.

4.6.- Kulturaren arloko dirulaguntzen plan estrategikoaren azterketa 2017-2022

**442 dirulaguntzen deialdi, 107,8 milioi euroko aurrekontuarekin
 2017tik 2023ra bitartean**

2017tik 2023ra bitartean, Dirulaguntzen Plan Estrategikoaren esparruan, guztira 442 deialdi jarri dira abian. Dirulaguntzen kopuruak eta haien aurrekontuak gora egin dute pixkanaka 2017 eta 2023 artean. Plan honek 2023rako dirulaguntza kopuru handiena jasotzen du, 2022koa baino aurrekontu apur bat txikiagoarekin.

2017-2023 aldiko aurrekontuetan jasotako dirulaguntza eta partida kopuruaren bilakaera

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Total
Dirulaguntzak	40	47	55	63	64	84	89	442
Aurrekontua	13.124.494	13.415.555	15.484.900	14.324.000	14.616.602	18.744.964	18.095.850	107.806.365

Iturria: Nafarroako Dirulaguntzen Plan Estrategikoa eta ebaluazio-txostenak.

Dirulaguntza horietako asko finkatutako programei dagozkie, bai eta Nafarroako kultura-sareko erreferentziazko erakunde batzuei emandako dirulaguntza izendunei ere. Dirulaguntza horiek egonkor mantendu dira 2018-2023 aldian, eta honako hauek nabarmentzen dira, besteak beste:

Finkatutako programak

Eremua	Dirulaguntza	Aurrekontua 2018-2023
Kultura-ekintza	Udaletan kultura-ekintzetarako laguntzak	7.469.446
Arte eszenikoak	Artem Exporta	530.000
	Artem Pro	1.690.000
Ikus-entzunezko industria	GENERAZINEMA	3.041.000
Argitalpen industria	Enpresa pribatuentzako ediziorako laguntzak	480.000
Prestakuntza	ÁGORART: kasketa artistikoak zabaltzeko laguntzak	909.000
	Kulturaren zabalkundea	IDEIA: Kultura zabaltzeko kultur erakundeentzako laguntzak
Kultura herrikoia	Sustraiak	460.000
	Museoak	Museo eta museografia-bilduma iraunkorretarako laguntzak
Ondare historikoa	Toki-erakundeen arkeologia-aztarnategiak zaharberritzea eta babestea	660.000
	Ondare arkeologiko eta paleontologikoan esku-hartzeak sustatzeko dirulaguntzak	659.999

Iturria: Nafarroako Dirulaguntzen Plan Estrategikoa eta ebaluazio-txostenak.

Dirulaguntza izendunak

Eremua	Dirulaguntza	Aurrekontua 2018-2023
Arte eszenikoak	Nafarroako Antzokien Sarea	1.382.000
	Nafarroako Antzerki Eskola	1.665.000
Musika	Iruñeko Orfeoia	1.675.000
Museoak ¹²	Huarte Arte Garaikide Zentroa	2.590.000
	Jorge Oteiza Fundazio Museoa	5.370.000

Iturria: Nafarroako Dirulaguntzen Plan Estrategikoa eta ebaluazio-txostenak.

Bestalde, aldi horretan zehar, dirulaguntza-lerroak ere sartu dira, hala nola Uharteko Arte Garaikideko Zentroarekin 2020an Arte Ederretako Unibertsitate Masterrera Hitzarmena UPNA-EHUREkin, edo 2022an Berreskuratze eta Erresilientzia Mekanismoaren (MRR)¹³ esparruan abiarazitako 5 deialdi berriak. Beste batzuk aldatuz joan dira, hala nola Generazinema programan Nafarroako Arte Eszenikoen eta Musikalen Hirugarren Sektorereko Erakundeentzako Dirulaguntza, gaur egun 5 lerro ezberdin garatzen dituen; eta beste batzuk desagertu egin dira edo puntualak izan dira. Azken kasu horretan, kultura-azpiegitura edo -ekipamenduetarako dirulaguntzak nabarmentzen dira, hala nola Cabanillasko, Mendabiako, Eguesko eta abarreko kultura-etxeak.

Dirulaguntzen gauzatze-maila handia, bai gauzatze-helburuei dagokienez, bai aurrekontua gauzateari dagokionez

Eskuratu ahal izan diren Plan Estrategikoaren ebaluazioetatik (2022, 2021 eta 2018) ondorioztatzen da esleitutako aurrekontu-partiden gauzatze-maila handia dela, baina 2021ean eta 2022an behera egin du 2018ko emaitzaren aldean, batez ere azkenean gauzatu ez ziren ekintza jakin batzuegatik eta urte horietan programa zehatzen gauzatze-maila txikiagatik; hala ere, adierazi behar da kasu batzuetan deialdia hurrengo urtera aldatu dela, kreditua eta exekuzioa bi ekitaldi ekonomikotan luzatuz.

Dirulaguntzen Plan Estrategikoaren aurrekontuaren gauzatzea

	2018	2021	2022	Total
Aurrekontua egina	6.399.970	7.142.702	8.605.801	22.148.473
gauzaturakoa	5.778.618	5.832.765	6.943.926	18.555.309
Gauzatzearen %	% 90,3	% 81,7	% 80,7	% 83,8

Iturria: Nafarroako Dirulaguntzen Plan Estrategikoa eta ebaluazio-txostenak.

¹² Funtzionamendu-gastuetarako eta jarduerarako dirulaguntzak.

¹³ Kultura azeleratzaileak babesteko laguntzak, Arte Eszenikoen eta Musikalen azpiegituretan inbertitzeko laguntzak, zinema-aretoetarako laguntzak eta 2021ean Nafarroako hiriguneak ez diren eremuetan kultura-eskaintza zabaltzeko eta dibertsifikatzeko laguntzak.

Gauzatze-maila txikia duten dirulaguntzak

Urtea	Dirulaguntza	Aurrekontua	Gauzatze-maila
2021	Profesionalentzako sorkuntza-lantegientzako laguntzak Suspertzeko Plana	60.000	% 25
2021	Mugaz gaindiko kultur proiektuetarako dirulaguntzak.	65.000	% 30,7
2022	EUROESKUALDEA	100.000	% 45,8
2022	MRR Arte eszenikoen eta musikalen azpiegituretan inbertitzeko laguntzak	383.164	% 53,6

Iturria: Nafarroako Dirulaguntzen Plan Estrategikoa eta ebaluazio-txostenak.

% 100ean gauzatzen ez diren dirulaguntzen kasuan, erakunde onuradunek ez dutelako gastu guztia justifikatzen gertatu ohi da; hala ere, gauzatze-maila bereziki txikia duten proiektuetan beste arrazoi batzuk ere gertatzen dira:

- Euroeskualdea: 2021ean 3 baino ez ziren aurkeztu, eta 2022an deialdiaren xedea eta helburua betetzen ez zuten 9 eskaera zeuden.
- MRR Arte eszenikoen eta musikalen azpiegituretan inbertitzeko laguntzak: 6 erakunde onuradunetatik 3k uko egin behar izan zioten, egoera politiko eta ekonomikoaren ondorioz sortutako arrazoiak zirela eta. Hala ere, adierazi behar da MRRen geldikinak hurrengo urtean beste deialdi batera pasatzen direla.
- Profesionalentzako sorkuntza-lantegientzako laguntzak Suspertzeko Plana: aurkeztutako 5 proiektuetatik 2 ez ziren onartu dirulaguntza jasotzeko gaitasunik ez zutelako, eta beste bat oinarri arautzaileen baldintzak ez betetzeagatik. 2 bakarrik finantzatu ziren.

Dirulaguntzak eraginkortasunez gauzatzeari dagokionez, gauzatze-maila, oro har, ona da, eta kasu batzuetan ezarritako helburuak aise gainditzera ere iristen da. Horri dagokionez, esan behar da, oro har, aurreko urtean lortutako emaitzen arabera ezartzen direla helburuak, eta 2020an eta 2021ean ezarritako murrizketak kontuan hartuta, normala dela zenbait helburu nabarmen gainditzea (programatutako jardueren kopurua, bertaratutako pertsonen kopurua...).

Planteatutako helburuen batez besteko lorpen-maila

2018	2021	2022	Total
% 151,5	% 136,2	% 131,0	% 137,0

Iturria: Nafarroako Dirulaguntzen Plan Estrategikoa eta ebaluazio-txostenak.

Azkenik, nabarmentzekoa da azken urteotan egindako ahalegina dirulaguntzetan eta horien ebaluazioan genero-ikuspegia txertatzeko, sexuaren araberako helburuak eta adierazleak sartuz, ahal denean (emakumezko errealizadoreak, emakumezko artistak, etab.).

4.7.- Next Generation funtsei lotutako jarduerak

Next Generation funtsak aukera bikaina dira Nafarroan kulturaren arloko proiektu eta jardueretarako finantzaketa gehigarria izateko, 7,5 milioi euroko aurrekontuarekin.

Zer dira Next funtsak?

NextGenerationEU koronabirusak eragindako krisiari erantzuteko sortu da, 800.000 milioi euro baino gehiago dituen aldi baterako suspertze-tresna gisa.

Haren elementu nagusia Berreskuratze eta Erresilientzia Mekanismoa da (MRR), EBko estatu kideetan erreformak eta inbertsioak laguntzeko tresna, 723.800 milioi euroko guztizko balioarekin, dirulaguntza (338.000 milioi) eta mailegu (385.800) moduan.

Zer helburu du Berreskuratze eta Erresilientzia Mekanismoak?

Europako ekonomiak eta gizarteak jasangarriagoak eta erresilienteagoak izatea, eta trantsizio ekologiko eta digital bikoitzaren erronka eta aukerretarako hobeto prestatuta egotea. Mekanismo horrek 6 zutabe ditu: trantsizio ekologikoa; eraldaketa digitala; kohesio ekonomikoa, produktibitatea eta lehiakortasuna; gizarte- eta lurralde-kohesioa; erresilientzia sanitarioa, ekonomikoa, soziala eta instituzionala; hurrengo belaunaldirako politikak.

Nola funtzionatzen du?

Berreskuratze eta Erresilientzia Mekanismoaz baliatu ahal izateko, estatu kideek beren berreskuratze- eta erresilientzia-planak aurkeztu behar dizkiote Europako Batzordeari. Plan bakoitzak erreformak eta inbertsioak ezartzen ditu, EBren lehentasunekin bat etorritik, eta [gomendio espezifikoean](#) adierazitako erronkei heltzen diete.

Behin planak onartuta, Europako Batzordeak alde aurretik mobilizatzen ditu [aldez aurretik estatu kideei esleitutako](#) funtsen %13, berreskuratze-plana abian jartzen laguntzeko. Gainerako ordainketak sei hilean behin egiten dira, 2026ra arte, eta berreskuratze- eta erresilientzia-planean ezarritako helburuak eta mugarriak betetzera baldintzatuta daude.

Gobernu zentralak, era berean, funtsen zati bat autonomia-erkidegoei eta toki-erakundeei esleitzen die, antzeko eskemari jarraituz, Berreskuratze Planeko inbertsioak bere eskumenen esparruan hedatzeko.

Nafarroan, Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Plana hamar Palanka Politikaren inguruan egituratzen da, Estatuko Planarekin lerrokatuta, non Next Generation Funtsetatik Europaren finantzaketa jaso dezaketen arloak eta proiektuak zehazten diren. Inbertsio eta erreforma guztiak Europako mugarri eta helburuen arabera dira, eta bat datoz Nafarroa Suspertzeko Planaren helburuekin.

Non kokatzen da kultura?

9. palankak, kulturaren eta kirolaren industria bultzatzera bideratuak, kulturaren arloko 8 proiektu biltzen ditu, 2 osagaitan banatuta, eta hasieran 3.359.206 euroko finantzaketa aurreikusten da.

Gainera, Espainiako Gobernuaren Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Planaren esparruan, Industria, Merkataritza eta Turismo Ministerioak beste 4.172.877 euro gehiago eman dizkio Nafarroari, erabilera turistikoa duen ondare historikoa mantentzeko eta birgaitzeko proiektu jasangarriak finantzatzeko dirulaguntzetan. Proiektu horien xedea da Leireko San Salvatore monasterioan jarduteko proiektua (1.700.000 euroko aurrekontua) eta Nafarroako Museoan (Iruñea) hobekuntza energetikorako proiektua, 2.472.877 euroko zuzkidurarekin, biak 2025eko urriaren 31ra arte gauzatzeko epearekin. Bi eraikinak BIC dira eta Nafarroako Gobernuaren titulartasunekoak.

Nafarroako Gobernuaren proiektuak

Osagaia	Proiektua	Aurreikusitako finantzaketa
Kultura- industriaren errebolorizazioa	Kultura-azeleratzaileentzako laguntzak	352.469
	Hiriguneak ez diren eremuetan kultura-eskaintza zabaltzeko eta dibertsifikatzeko laguntzak	724.650
	Liburutegiak hornitzea	201.954
	Arte eszenikoen eta musikalen azpiegiturak modernizatzea eta modu iraunkorrean kudeatzea	689.292
	Vianako Dorrea Zaharberritzeko MRR Kudeaketa Plana	959.862
	Nafarroako Errege Artxibo Orokorren Estatuaren titulartasuneko dokumentuen deskribapena eta digitalizazioa	37.694
	Kultura-ondareko ondasunen inbentarioaren eta Ondare Historikoaren Zerbitzuaren deskribapena eta digitalizazioa	99.174
Ikus-Entzunezkoen Hub	Zinema-aretoen titularrentzako laguntzak	294.111
GUZTIRA		3.359.206

Iturria: Nafarroako Gobernu Irekia, Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Planaren Hileroko Informazioa.

Espainiako Gobernuaren proiektuak, Industria, Merkataritza eta Turismo Ministerioa

Osagaia	Proiektua	Aurreikusitako finantzaketa
Turismo- sektorearen modernizazio- eta lehiakortasun- plana (14)	Leireko San Salvatore monasterioan esku-hartzea Nafarroako Museoan energia hobetzeko proiektua	1.700.000 2.472.877
GUZTIRA		4.172.877

Iturria: Industria, Merkataritza eta Turismo Ministerioa

Zenbat gauzatu da?

2022aren itxieran, aitortutako eskubideak (diru-sarrerak) 2.823.802 eurokoak ziren, eta aitortutako obligazioek (gastuak) 548.701 euro kontabilizatzen zituzten, hau da, 2022ko abendura arte jasotakoaren % 19,4 gauzatu da.

Hala ere, Next Funtsen zatirik handiena 2023an gauzatuko da. Horren froga da maiatzean gauzatutakoaren ehunekoa % 40,8 dela.

Next funtsen aurrekontu-exekuzioa 2023ko maiatza arte

	2021	2022	Metatua 2021-2022	2023 Maiatzera arte	2023ko Maiatzean metatuta
Aitortutako eskubideak (Diru-sarrerak)	927.427	1.896.375	2.823.802	558.660	3.382.462
Aitortutako obligazioak (Gastuak)	-	548.701	548.701	830.305	1.379.006
Gauzatutakoa			% 19,4		% 40,8

Iturria: Nafarroako Gobernu Irekia, Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Planaren Hileroko Informazioa.

Proiektuei dagokienez, ondareari lotutako proiektuek gauzatze-maila handia izan dute maiatzean; hala ere, gainerako kasuetan, egindako gastuari dagoeneko baimendutakoa gehitzen badiogu, aurreikus daitekeena da proiektu guztiak osorik gauzatuko direla 2023an, eta, gainera, onartutako behin betiko aurrekontua 3.601.806 eurokoa izango dela, hau da, aurreikusitako finantzaketaz gain, 242.600 euro gehiago.

Proiektu bakoitzeko aurrekontu-datuak 2023 amaitu arte

Osagaia	Proiektua	Diru-sarrerak 2023ko maiatzera arte	Gauzatutako gastua 2023KO maiatzera arte	2023ko maiatzen gauzatutako %	Gauzatutako gastua + baimendutakoa	Behin betiko aurrekontua
Kultura- industriaren errealizazioa	Kultura-azeleratzaileentzako laguntzak	354.899	117.178	% 33,0	336.654	354.899
	Hiriguneak ez diren eremuetan kultura-eskaintza zabaltzeko eta dibertsifikatzeko laguntzak	724.650	131.514	% 18,1	669.610	724.650
	Liburutegiak hornitzea	201.954	201.952	% 100,0	201.955	210.032
	Arte eszenikoen eta musikalen azpiegiturak modernizatzea eta modu iraunkorrean kudeatzea	689.292	217.444	% 31,5	689.292	689.292
	Vianako Dorrea Zaharberritzeko MRR Kudeaketa Plana	959.862	593.957	% 61,9	1.045.286	1.161.429
	Nafarroako Errege Artxibo Orokorren Estatuaren titulartasuneko dokumentuen deskribapena eta digitalizazioa	37.694	30.231	% 80,2	45.595	45.595
	Kultura-ondareko ondasunen inbentarioaren eta Ondare Historikoaren Zerbitzuaren deskribapena eta digitalizazioa	120.000	79.981	% 66,7	119.981	119.981
Ikus-entzunezkoen Hub	Zinema-aretoen titularrentzako laguntzak	294.111	6.750	% 2,3	272.373	295.928
GUZTIRA		3.382.462	1.379.006	% 40,8	3.380.747	3.601.806

Iturria: Nafarroako Gobernu Irekia, Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Planaren Hileroko Informazioa.

5.- Betetze-maila ardatz estrategikoen/jarduera-ildoen arabera

ARDATZ ESTRATEGIKOA	BETETZE-MAILA
1. KOHESIOA, ANIZTASUNA ETA LURRALDE DINAMIKAK	4
<p>Helburua: Kohesioa eta Nafarroako lurraldeen aniztasuna sendotzea kultura eta sormen eremuan</p> <p>Balorazioa: Ardatzaren garapen osoa, Koordinazio Foroa eratzeko, zabaltzeko eta sendotzeko aurreikusitako hiru jarduera-ildoak gauzatzuz, eta programa sorta zabala garatuz, toki-erakundeekin lankidetzan eta lurraldetasun-osagai handiarekin. Nafarroako erreferentziazko zentroyen gune konplizeen sare bat sortzera bideratutako ekintzen garapen aurreratua.</p>	
JARDUERA-ILDOAK	BETETZE-MAILA
(E1.L1) Lurralde-koordinaziorako foroaren eraketa eta horren dinamizazioa sustatu	4
(E1.L2) Lurraldeko tokiko erakundeen arteko baliabideen kudeaketa arduratsura bideratutako ekimenak bultzatu, gizarte eta lurralde orekaren esparruan	4
(E1.L3) Nafarroako lurraldeko kultura-kohesioa sustatu. Nafarroako lurraldea osatzen duten tokietako kultura eta sormen berezitasuna indartu eta ikusgai bihurtu	4

Garapen-maila jarduera ildoen arabera

L.1. Lurralde-koordinaziorako foroaren eraketa eta horren dinamizazioa sustatu

Erabateko betetze-maila Koordinazio Foroaren jarduerari dagokionez, sektoreko eta erakundeetako kultur eragileen arteko topagune eta gogoetagune gisa

Lurralde Hausnarketarako, Koordinaziorako eta Dinamizaziorako Foro hori benetan eratuta geratu da, eta etengabeko jardura izan du Plana indarrean egon den urteetan, bere izaera iraunkorra eta Nafarroako kultura-aniztasunarekiko arreta sendotuz, KZN-PVErekin eta Nafarroako Udalen Federazioarekin lankidetzan.

L.2. Lurraldeko tokiko erakundeen arteko baliabideen kudeaketa arduratsura bideratutako ekimenak bultzatu, gizarte eta lurralde orekaren esparruan

Kulturaren hedapena Nafarroako lurralde osora bultzatzea

Azpmarratzekoa da Nafarroako Liburutegi Publikoen Sareak kultura lurraldean zabaltzeko duen eginkizuna. Erakunde sendoa da (70 urte baino gehiago ditu) eta bakarra (modu hitzartuan mantentzen da), 100 liburutegik osatua. Liburutegien artean Bibliobusa eta Aurizberri/Espinaleko Liburutegitik zerbitzu mugikor bat dago.

Liburutegi horiek Nafarroako 128 herritan ematen dute zerbitzua, horietako batzuk oso txikiak, eta horrek lurralde hedadura handia eskatzen du, kultura-sarea lurralde osora zabaltzeko aukera ematen duena, eta horien artean daude bibliobusaren 42 herriak (8.200 biztanle). Liburutegiek Nafarroako biztanleriaren % 96 artatzen dute, ehuneko oso handia.

Gainera, Nafarroako erreferentziazko erakunde batzuek beren programazioak edo jarduerak beren egoitzetakoak ez diren beste udalerriri batzuetara hedatu dituzte, kulturaren deszentralizazioa eta demokratizazioa bultzatuz, eta erreferentziako zentro horietatik urrunen dauden herrien irisgarritasuna kultur jardueretara bultzatuz. Hori da, adibidez, Nafarroako Orkestra Sinfonikoaren kasua, bi denboraldi egonkor eskaintzen baititu Tuteran eta Tafallan, eta horrez gain, errepertorio klasiko handiko kontzertuak eskaintzen ditu publiko guztiari zuzenduta, Nafarroako geografia osoko kultur ekipamenduetan. Beste adibide bat erakusketak dira. Beste adibide bat Nafarroako Ondareari buruzko Europako Jardunaldiak dira. Jardunaldi horietan jardura ugari egiten dira, Nafarroa osoko udalerrietan. Uholdeak, arte garaikidea Nafarroan zabaltzeko erakusketen programa ibiltaria.

L.3. Nafarroako lurraldeko kultura-kohesioa sustatu. Nafarroako lurraldea osatzen duten tokietako kultura eta sormen berezitasuna indartu eta ikusgai bihurtu

Lurralde-kohesio kulturala indartzen da asoziazionismoarekin, Nafarroako aniztasun kulturala ikusarazteko palanka gisa

Kulturaren Nafarroako Behatokiak hainbat ikerketa garatu ditu (*Nafarroako landa-ingurunearen dinamizazioa liburutegietatik eta beste kultura-zerbitzu batzuetatik abiatuta: kontzeptuak, jardunbide egokiak eta ekintzarako gomendioak; Nafarroako kultura-sektoreko irabazi-asmorik gabeko kultura-erakundearen aukeren diagnostikoa*), landa-kulturari eta asoziazionismoak Nafarroako lurraldea kohesionatzeko elementu gisa duen funtsezko rolari balioa eman diotenak.

Nafarroako Kulturaren Behatokiak egindako lanaz gain, KZN-PVEk beste ekimen eta programa batzuk jarri ditu abian, Nafarroako lurraldeen kultura-nortasunaren ezaugarriak identifikatu, indartu, berezi eta balioesteko estrategiak garatzen lagundu dutenak (Sustraiak; Nafarroako Kultur Ondare Immaterialaren Inbentarioa; hitzarmenak NUPeko Ondare Immaterialaren Katedrarekin eta Urrutiko Hezkuntzako Unibertsitate Nazionalarekin; Ondare Immaterialaren Nazioarteko Kongresua; Nafarroako Artxiboaren Errolda,...).

Edukietan eta lurralde-irismenean eskaintza kultural zabala finkatu da, KZN-PVEk toki-erakundearen parte-hartze aktiboarekin garatu dituen programen¹⁴ bidez

Guztira 9 kultur programa dira, gehienak urtero egiten direnak. Azken urteotan, 800 bat udalerrik parte hartu dute eta udalerririk horietako biztanleengan ere eragina izan du. Udalerririk horiek musika, dantza, antzerki, arte plastiko, ondare eta abarren eskaintza zabalaz gozatzeko aukera izan dute.

Programa horietako batzuek, gainera, Nafarroako landa-kulturaren agerpenak ikusarazten lagundu dute, kultura komunitarioa bultzatuz hiri- eta landa-arloaren elementu integratzaile gisa, eta ondareari ez ezik, beste kultura- eta arte-sektore batzuei ere lotuz (Landarte).

Badira beste programa batzuk, landa eta hiri eremuen artean hain lotura nabarmena erakusten ez duten arren, lankidetzak sustatu dutenak eta Nafarroako lurralde osora erreferentziazko kultur ekimenak hedatzen lagundu dutenak, herritarren arteko oreka soziala sustatuz (DNA, Ondarearen Europako Jardunaldiak, Kultur, Oinekin hodeietan, Bira

¹⁴ Organorako Musika Zikloa Nafarroan; DNA-Nafarroako Dantza Garaikidearen Jaialdia; Kultur; Landarte-Nafarroako Arte eta Landatasun Programa; Lizarrako Antzinako Musikaren Astea-SMADE; Erriberriko Antzerki Jaialdia; Ondarearen Europako Jardunaldiak; Bira Nafarroan Barna; Oinekin hodeietan.

Nafarroan Barna, Organorako Musika Zikloa Nafarroan, Erriberriko Antzerki Jaialdia, programazioa beste udalerrri batzuetara hedatzen duena, hala nola San Martin Unx, Beire eta Tafallara).

Adierazleak

KZN-PVEren programak, toki-erakundeekin lankidetzan: 9¹⁵

	2018	2019	2020	2021	2022
Programa kopurua	7	7	7	8	9
Helburua 2023: 9					

Udalerrri kopurua urtean, programa-motaren arabera ¹⁶

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	TOTAL
Oinekin hodeietan				7	12	13	32
DNA-Nafarroako Dantza Garaikidearen Jaialdia	9	11	4	11	9	8	52
Erriberriko Antzerki Jaialdia ¹⁷	2	2	2	2	3	3	14
Bira Nafarroan Barna					29	29	58
Ondarearen Europako Jardunaldiak	56	65	49	46	46		262
Kultur	40	34	35	35	36	37	217
Landarte	10	26	8	7	6	6	63
Organorako Musika Zikloa Nafarroan	6	9	8	6	10	10	49
Lizarrako Antzinako Musikaren Astea-SMADE ¹⁸	2	2	2	1	4	4	15
UDALERRIAK GUZTIRA	125	149	108	115	155	110	762

¹⁵ Organorako Musika Zikloa Nafarroan; DNA-Nafarroako Dantza Garaikidearen Jaialdia; Kultur; Landarte-Nafarroako Arte eta Landatasun Programa; Lizarrako Antzinako Musikaren Astea-SMADE; Erriberriko Antzerki Jaialdia; Ondarearen Europako Jardunaldiak; Bira Nafarroan Barna; Oinekin hodeietan.

¹⁶ Informazio eskuragarria LAPen arabera bereizita: Pirinioak, Nafarroa Atlantikoa, Erdialdeko Eremua, Erdialdeko Eremuak, Ebroko Ardatza.

¹⁷ LAP4 Zona Ertainetako datuak baino ez daude eskuragarri.

¹⁸ Ez dago LAP Nafarroa Atlantikoaren eta LAP Erdialdeko Eremuaren daturik.

Gauzatutako aurrekontuaren arabeko programak. 2018-2023

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
DNA	151.781€	151.411€	107.266€	107.266€	93.971€	112.483€
Erriberriko Antzerki Jaialdia	419.320€	403.334€	434.840€	399.282€	424.197€	431.030€
Lizarrako Antzinako Musikaren Astea-SMADE	139.240€	149.700€	126.677€	116.531€	109.620€	96.450€
Organorako Musika Zikloa Nafarroan	49.647€	60.000€	65.000€	56.654€	51.842€	45.577€
Kultur	260.183€	264.644€	244.710€	246.189€	260.015€	232.064€
Landarte	123.573€	147.000€	105.014€	105.000€	107.728€	129.083€
Ondarearen Europako Jardunaldiak	55.000€	55.000€	30.000€	40.000€	21.788€	36.210€
Bira Nafarroan Barna	--	--	--	--	122.755€	92.924€
Oinekin hodeietan	--	--	--	65.000€	88.000€	67.450€

Parte-hartzearen arabeko programak (bertaratzea). 2018-2023

	2017	2018	2019	2020 ¹⁹	2021	2022
DNA	5.768	5.120	4 proiektu	4 proiektu	4 proiektu	4 proiektu
Erriberriko Antzerki Jaialdia	6.532	3.620	3.712	2.328	4.106	4.720
Lizarrako Antzinako Musikaren Astea-SMADE	617	1.728	2.295	1.057	1.611	1.756
Organorako Musika Zikloa Nafarroan	1.551	1.969	2.268	518	817	796
Kultur	14.275	11.449	13.125	7.675	4.569	5.324
Landarte	2.040	2.475	1.400			
Ondarearen Europako Jardunaldiak	6.516	16.000	9.002	3.777	3.434	5.428
Bira Nafarroan Barna	--	--	--	--	1.511	1.194
Oinekin hodeietan	--	--	--	737	1.480	1.300

Koordinazio-foroaren bilera kopurua urtean

	2018	2019	2020	2021	2022
Bilera kopurua	1	4	4	2	2

Helburua 2023: 3²⁰

¹⁹ 2019an, Nafarroako dantza garaikideko programak dantzako sormen-prozesuak abiaraztea bultzatzen duen formatu bateranzko bilakaera esperimentatu zuen, tokiko artistak tartean sartuz eta prozesu horiek lurraldearekin duten bitartekotza ardatz hartuta.

²⁰ 2023ko maiatzeko udal eta foru hauteskundeek baldintzatuta.

ARDATZ ESTRATEGIKOA	BETETZE-MAILA
2. INFORMAZIOA, EZAGUTZA, BERRIKUNTZA ETA SORMENA	3
Helburua:	
Nafarroako kultura eta sormenaren egoera eta bilakaeraren informazio- eta jarraipen-sistema ezartzea eta plan estrategiko eta sektorialak nahiz egoerari buruzko diagnostikoak egitea	
Balorazioa:	
Aurrerapen handia Nafarroako Kulturaren Behatokia sortzeari lotutako ardatzaren garapenean, haren hedapenean eta sendotzean; ikerketen bidez kultura- eta sormen-ekosistemak hobeto ezagutzea; eta proiektu berritzaileak garatzeko sormen-ingurune berriak sortzea, zenbait programa eta laguntza-ildo abian jarrita. Lorpen-maila aurreratu, lurraldeko kulturaren eta sormenaren esparruan ikertzeko unibertsitateekiko lankidetzan	
JARDUERA ILDOAK	BETETZE-MAILA
(E2.L1) Nafarroako Kultura Behatokiaren sorrera bultzatu	4
(E2.L2) Nafarroako kultura eta sormen sektoreei buruzko ezagutza zabaldu eta eguneratu	4
(E2.L3) Berrikuntza eta sormena garatzeko sormen-inguruneak sustatu	4
(E2.L4) Unibertsitateen zeregina indartzea lurraldearen kultura eta sormenaren inguruko ikerkuntza garatzeko	3
(E2.L5) Sormen-lantegien sorrera bultzatu	4

Garapen-maila jarduera ildoen arabera

L.1. Nafarroako Kultura Behatokiaren sorrera bultzatu

Helburua bete da Nafarroako Kulturaren Behatokia sortuta eta garatuta, kulturaren arloko ikerketa eta ezagutzarako tresna nagusia baita Nafarroan

Nafarroako Kulturaren Behatokia sortzea izan da 2017-2023 aldirako NKPE indarrean egon den lehen urteetako erronketako bat. Horri esker, kultura- eta sormen-sektoreei buruzko ezagutzan sakondu ahal izan da, lurraldeko kulturaren eta sormenaren arloko informazio kuantitatibo eta kualitatibo guztia sistematizatu ahal izan da, sektoreen arteko joerei eta loturei buruz ikertu ahal izan da, jardunbide egokiak eta esperientziak identifikatu ahal izan dira Nafarroan eta Nafarroatik kanpo, eta kulturaren eta sormenaren arloko publikoen ezagutza sustatu ahal izan da.

L.2. Nafarroako kultura- eta sormen-sektoreei buruzko ezagutza zabaltu eta eguneratu

Aurrerapen nabarmena kulturaren eta sormenaren sektoreen eta ekosistemen ezagutzan Nafarroan

Nafarroako Kulturaren Behatokiak ikerketa-ekoizpen oparoa garatu du urte hauetan (40 dokumentu inguru), eta horrek ezagutza areagotzen lagundu du, honako gai hauetan sakonduz: kulturaren eskuragarritasuna, liburutegien balioa eta eragina, covid-19ak enpresa eta erakunde kulturalen ekonomian eta enpleguan duen eragina, museoak, kulturaren lanbideak, ikus-entzunezkoen sektorea, etab.

Bestalde, Nafarroako kultura- eta sormen-sektoreen inguruko ideien eta pentsamenduaren laborategi bat eratu da, Think Tank izenekoak. Bertan, gizarte zibilak eta administrazio publikoek parte hartzen dute, eta kulturaren inguruko ezagutzak eta ideiak partekatu dira. Plana indarrean egon den bitartean, 10 laborategi egin dira, eta 250 pertsona inguruk parte hartu dute. Laborategi horiei esker, hainbat gairen ezagutzan sakondu ahal izan da, hala nola komunikazioaren, berrikuntzaren, berdintasunaren, nazioartekotzearen, teknologia berrien, bitartekaritzaren eta 2030 Agendaren ezagutzan, betiere kulturaren esparruan.

Gainera, jarduketa-ildo horretarako aurreikusitako azterlanak egin dira:

- 2016-2019 Gazteria Plana. Eremu horretan ekintza jakin batzuk burutzea eskatzen zuten kulturari lotutako helburu batzuk sartu ziren:
 - Gazteen sormena sustatzea
 - Gazteen kolektibo guztiei kulturarako sarbidea erraztea
- Gazteriaren Foru Plana 2021-2023. Gazteen kulturarako sarbidea sustatzea aurreikusten du, aisialdiko eta denbora libreko ohitura osasungarriak sustatzeko estrategia gisa, Nafarroako gazteen artean sormena sustatuz, ikasketa artistikoak sustatuz eta Nafarroako Gobernuaren baliabide kultural eta artistikoak gazteei eskuratuz.
- Kultura-gune sortzaileen mapaketa.
- Nafarroako kultura-sektoreko irabazi-asmorik gabeko kultura-erakundeen aukeren diagnostikoa.

L.3. Berrikuntza eta sormena garatzeko sormen-inguruneak sustatu

2017an, KZN-PVEk Nafarroako kultura- eta arte-izaerako Espazio Kudeatu-Autogestionatuei buruzko azterketa konparatu bat egin zuen, eta horrek ingurune sortzaileak identifikatzen lagundu zuen. Ondoren, bere programa propioak garatuta, KZN-PVEk Planean planteatutako helburua bete du; izan ere, horietako gehienak toki-erakundeetan eta toki-erakundeen laguntzarekin egiten dira, eta, horri esker, kultura, sormena eta berrikuntza herrietako gizarte-giroan eta -bizitzan egotea bultzatu da, bereziki espazio publikoetan eta ez-konbentzionaletan.

L.4. Unibertsitateen zeregina indartzea lurraldearen kultura eta sormenaren inguruko ikerkuntza garatzeko

Ildo horretan, aurrerapen aipagarriak egin dira. Aipatzekoak dira 72-2022 Iruñeko Topaketak, Kultura, Arte eta Pentsamenduaren Nazioarteko Topaketa, unibertsitateekin kulturaren eta sormenaren arloko ikerketa landu dutenak. Beste aurrerapen batzuk ere egin dira, hala nola azterlan bat enkargatzea eta Nafarroako Unibertsitatearekin lankidetzan aritzea kultura-ondarearekin lotutako material didaktikoak sortzeko

Lankidetzan indartu da Nafarroako Industrien Elkartearekin (AIN) eta Europako Batzordearen Enterprise Europe Network (EEN) sarearekin

AINrekiko lankidetzan hori iraunkorra izan da, eta prestakuntza-ekintzetan gauzatu da, 948 Merkatuaren esparruan, bai eta zabalkundean lankidetzan ere. Bestalde, 50 kultura- eta sormen-industria sartu dira Europe Enterprise Networken.

L.5. Sormen-lantegien sorrera bultzatu

Sormen-lantegiak sortzeari dagokionez lortutako helburua, kulturaren eta sormenaren sektoreko proiektu berritzaileetan enpresei eta profesionali eta irabazi-asmorik gabeko erakundeei laguntzeko

KZN-PVEk eskura jarritako laguntza eta baliabideei esker, berrikuntza bultzatu da kultura-esparruetan, hala nola arte bisualetan, zineman eta ikus-entzunezkoetan, dantzan, literaturan, musikan, antzerkian, zirkuan, bertsolaritzan, modan, diseinuan, eduki digitaletan eta bideojokoetan.

Hasiera batean (2018), laguntza hori enpresei, profesionali eta irabazi-asmorik gabeko erakundeei zuzendu zitzairen, sorkuntza artistikoa eta pentsamendu garaikidea sustatzera bideratutako ekimenak garatzeko. Hala ere, 2019an, jarduera sortzaileak babesten dituzten edo titulartasun publikoko ekipamenduetan ezartzeko proiektu metodologikoak kudeatzen dituzten kultura-gune independenteak kudeatzen dituzten pertsona fisiko eta juridikoei laguntza ekonomikoa eman zitzairen. 2017-2023ko NKPEren indarraldian, sorkuntza-lantegien 22 proiektu lagundu dira, eta 200.000 euro baino gehiago bideratu dira horietara.

Adierazleak

Behatokiaren barruan egindako azterlanen kopurua

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Azterlan kopurua	5	5	0	2	3	3

Helburua 2022/2023: 3

Sorkuntza Fabriketan parte hartzen duten proiektuak

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Proiektu kopurua	0	10	4	2	2	2

ARDATZ ESTRATEGIKOA	BETETZE-MAILA
3. ENPLEGUAREN KALITATEA	3
<p>Helburua: Kalitatezko enplegua bultzatzea eta kultura-sektorean lanbidea duin bihurtzea, profesionalen balioa eta bizi kalitateari, gizartearen ongizateari eta lurraldearen aberastasunari egiten dioten ekarpena aintzatetsia izan dadin</p>	
<p>Balorazioa: Garapen-maila handia, kualifikazioen profesionalizazioari eta hobekuntzari laguntzeari lotuta, prestakuntza-eskaintza zabalarekin, orientazioarekin eta profesionali laguntzarekin; aurrerapen esanguratsuak, Sailaren eskumen-esparruan, lan-baldintzak hobetzen eta lanbide-profil berriak sortzen</p>	
JARDUERA ILDOAK	BETETZE-MAILA
(E3.L1) Kultura eta sormen eremuan lanean ari diren pertsonen lan-baldintzen hobekuntza sustatu	3
(E3.L2) Kultura eta sormen eremuan profesionalizazioa eta bizitza osoan zeharreko ikaskuntza lagundu	3
(E3.L3) Kultura eta sormen eremuko profesionali eta aurre-profesionali zuzendutako orientazio- eta laguntza-zerbitzua sortu	4
(E3.L4) Profesionalen eta proiektuen plataforma birtualaren eraikuntza bultzatu	4
(E3.L5) Lanbide-profil berrien eta sortu berrien sorkuntza sustatu	2

Garapen-maila jarduera ildoen arabera

L1. Kultura eta sormen eremuan lanean ari diren pertsonen lan-baldintzen hobekuntza sustatu

KZN-PVEk lanean jarraitzen du kulturaren eta sormenaren esparruan diharduten profesionalen lan-egoera pixkanaka hobetzearen alde

- Berariazko azterlanak sustatuz, hala nola Nafarroako kulturako lanbideen diagnostikoa
- Kultura eta sormen arloko profesionaleri eta eragileei aholkularitza espezializatua emanez enpleguarekin eta haren baldintzekin lotutako gaiari buruz (adibidez, Covid-19aren garaian emandako zerbitzua, artistaren estatutuari buruzko aholkularitza, etab.)
- Funtzio Publikoarekin eta toki-erakundeekin lankidetzan, administrazio publikoetako langileen lan-baldintzak hobetzeko.
- Eskubide Kulturalen Legean Nafarroako araudi fiskala Artistaren Estatutuan jasotako proposamen eta gomendioetara egokitzeko beharra sartuz, hain zuzen ere, prestazio publikoak jasotzea eta jabetza intelektualeko eskubideengatik eta jarduera sortzaileengatik diru-sarrerak jasotzearen bateragarritasunari dagokionez.
- Kontratu Publikoari buruzko Foru Legearen 64. artikuluan (Esleipen-irizpideak), 6. paragrafoan, jasotzen denez, irizpide sozialetan, besteak beste, lan-baldintzak hobetzea baloratuko da.

Garatzeko dauden ekintzak:

Oraingoz ez da "Jardunbide Egokien Gida" bat egin kultura-kudeaketako profesionalentzat, beste eragile batzuekin lankidetzan, kontratazioak egitean enpleguaren kalitate-irizpideak aplikatu dituzten, eta diskriminazio positiboko/hobarietako neurriak aplikatu dituzten emakumeak, desgaitasuna edo dibertsitate funtzionala duten pertsonak kontratatzean, etab.

L2. Kultura eta sormen eremuan profesionalizazioa eta bizitza osoan zeharreko ikaskuntza lagundu

Kulturaren eta sormenaren ekosistemetako profesionalentzako prestakuntza-eskaintza indartzen da, baina ez da lan-ildo sendorik ezartzen Hezkuntza Sailarekin, titulu artistiko ofizial berriak sortzeko.

2017-2023 NKPE indarrean egon den urteetan, KZN-PVEk hainbat prestakuntza-ekimen abiarazi eta garatu ditu (deialdi propioak eta kultura-erakundeekin hitzarmenak), Nafarroako kulturaren eta sormenaren arloko profesionalen kualifikazioa handitzeko eta hobetzeko:

- 50 ikastaro inguru, eta liburutegietako ia 2.000 profesionalak parte hartu dute.
- Batez beste 6 ikastaro urtean artxiboetako profesionalentzat

- Ondare historikoko profesionalentzako 10 ikastaro urtean, batez beste
- Etab.

Hala ere, arte-titulazio ofizialen garapenari dagokionez, egindako lana lehendik zegoen eskaintzari buruzko aholkularitzara mugatu da:

- Artxiboen eta Dokumentu Ondarearen Zerbitzuak, Museoen Zerbitzuak eta Zuzendaritza Nagusi osoak kanpoko aditu gisa lan egin zuten 2018an NUPeko Historia eta Ondare Graduko Ikasketa Plana egiteko.
- Kultur Ekintzako Zerbitzuak Arte eta Diseinu Eskolekin lan egiten du foroen bitartez, adibidez, CACH edo 948 Merkatua.

Ikus-entzunezkoen arloan, berriz, Nafarroako Foru Erkidegotik kanpo lan egiten duten erreferentziatzko pertsonak identifikatu dira, eta Nafarroan kokatutako beste profesional batzuekin batera haien talentua, esperientzia eta ezagutzak partekatzerara gonbidatu dira.

Garatzeko dauden ekintzak:

- Nafarroan kulturaren eta sormenaren erreferente diren pertsonen ezagutza transferitzeko eta adina kudeatzeko bideak bultzatzea.
- Irigarritasun unibertsalari eta kultura-ondasun eta -zerbitzuei buruzko eskuliburu bat egitea, kultura-baliabideak, -jarduerak edo -ekitaldiak diseinatu, planifikatu eta kudeatzen dituzten profesional guztientzat erreferentzia izan dadin.

L3. Kultura eta sormen eremuko profesionali eta aurre-profesionali zuzendutako orientazio- eta laguntza-zerbitzua sortu

Kulturaren eta sormenaren arloan lan egiten duten pertsonen aholkularitza eta orientazioa ematea lortu da, Kultur Ekintza Zerbitzuaren ohiko jardueraren gisa. Horretarako, Zerbitzuak kanpoko profesionalak eta laguntzaileak ditu, lan profesionala eta autonomia sustatzeko

L4. Profesionalen eta proiektuen plataforma birtualaren eraikuntza bultzatu

Kultur Ekintzako Zerbitzuaren KSlel laguntzeko programaren bidez, Nafarroako KSlel proposamen kultural eta artistikoen erregistro bat garatu da, urtero eguneratzen dena.

L5. Lanbide-profil berrien eta sortu berrien sorkuntza sustatu

Aurrera jarraitzen du ekintzaitzaren garapenak RIS3 proiektuaren esparruan, KZN-PVEk adierazle berriak bidalita.

Garatzeko dauden ekintzak:

- Nafarroako Enplegu Institutuarekin eta Hezkuntza Sailarekin lankidetzan jarraitzea, kulturaren inguruko lanbide-profil berriak sor daitezen sustatzeko: kultura-bitartekotza, kultura-turismoa, ondarearen birgaitzea eta beste okupazio-joera batzuk.
- Ekonomia Zuzendaritza Nagusiarekin, Industria Zuzendaritza Nagusiarekin eta Nafarroako beste eragile batzuekin lankidetzan jarraitzea, ekintzailetzaren bidez sektorearen profesionalizazioa sustatzeko, lanbidearen iraunkortasuna hobetzeko, bokazio berriak sortzeko eta talentua garatzeko

Adierazleak

Prestakuntzan izena eman duten pertsonen kopurua

	2018	2019	2020 ²¹	2021
Emakumeak	62	56	21	46
Gizonak	22	14	8	14
Guztira	84	70	29	60

Helburua 2020-2023: 70

²¹ 2020. urteko datuak, soilik urtarrilekoak. Covid-19ak eragindako pandemiak prestakuntza geldiarazi du.

ARDATZ ESTRATEGIKOA	BETETZE-MAILA
4. SENTSIBILIZAZIOA, PARTAIDETZA ETA HIRUGARREN SEKTOREA	3
<p>Helburua: Herritarren eta kultura- eta arte-eragileen partaidetza bultzatzea Nafarroako kultura-politiken garapenean; sektore profesionala eta amateurraren arteko lotura sendotzea; Nafarroako gizartearen kultura eta artearekiko sentsibilizazioa sustatzea</p> <p>Balorazioa: Aurrerapen handia, herritarrekin, gazteekin, kolektibo kalteberekin eta abarrekin kulturaren parte hartzeko eta sentsibilizatzeko bideak abian jartzeari lotutako ardatza egitean, bai eta kultura-bitartekaritza bultzatzean ere, baina sektore profesionalaren eta amateurraren arteko etengabeko elkarrizketarako aukerak gutxiago garatu da, eta herritarrekin eta kultura-eragileekin hausnarketa-foroak ezartzen ere aurrerapen mugatua</p>	
JARDUERA ILDOAK	BETETZE-MAILA
(E4.L1) Herritarren partaidetza indartzen duten ekimenak sendotu eta/edo garatu	3
(E4.L2) Sektore profesional eta dagoen elkarte-sare zabalaren arteko lotura eta sinergien alde lan egin	2
(E4.L3) Kultura eta sormenarekiko sentsibilizazioa bultzatu eta publikoak erakarri eta fidelizatu	4

Garapen-maila jarduera ildoen arabera

LI. Herritarren partaidetza indartzen duten ekimenak sendotu eta/edo garatu

Aurrerapen nabarmena egin da Mezenasgoaren Legea sendotzean, herritarrek eta enpresa-ehunek proiektu artistikoei laguntzeko tresna gisa, MECNA izendatutako 115 proiektuekin (arte eszenikoak, musika, ikus-entzunezkoak, literatura, ondarea, herri-kultura, etab.).

Herritarren parte-hartzea indartzen duen beste funtsezko elementu bat Kultura Eskubideen Legean oinarritutako Nafarroako Kultura eta Arteen Kontseilu berriaren konfigurazioa da. Izan ere, lege horrek, erregelamenduaren bidez, elkarre profesionalak legearen eraketan parte hartzea ahalbidetzen du.

Oraindik tarte zabala dago eragile kultural eta artistikoekin eta herritarrekin parte hartzeko planen garapena bultzatzen jarraitzeko, diskurtso kulturala modu partekatuan eraikitzeko. Plana indarrean egon den urteetan urrats txikiak eman dira, hala nola dokumentuak eta artxiboak kudeatzeko interesa duten pertsona guztiei irekitako parte-hartze esperientzia, Artxibo eta Dokumentuei buruzko 2007ko Foru Legea, Artxibo eta Kultura Ondarearen Zerbitzuak bultzatutakoa, aldatzeko aukerari buruzko hausnarketan. Halaber, *Nafarroako Museoen eta Museografia-bilduma Iraunkorren Foru Legearen hamar urteko aplikazioaren diagnostikoan* parte hartzeko lan handia egin zuen Museoen Zerbitzuak.

Horrez gain, gazteek kultura-politikan aktiboki parte hartzeko ekimenak bultzatu dira, hala nola Kultur Ekintzako Zerbitzuak Nafarroako Gazteriaren Kontseiluarekin izandako lan-bilerak eta publikoak bitartekaritzarako programa propioen informazio-prozesuak hobetzeko ekintzak abian jartzea. Desgaitasuna duten pertsonei dagokienez, kultura-jardueran parte hartzea errazteko neurriekin aurrera egiten ari da (programazio espezifikoak, neurri teknikoak, eta abar), baita bi tresna garrantzitsu ere: Kultura-ondasun eta -zerbitzuen irisgarritasun-eskuliburua eta 2022ko Irisgarritasunerako Plan Operatiboa.

Boluntariotza indartzen da Nafarroako kultur jardueran. Horren adibide dira:

- Irakurketa-klubetako boluntarioak
- Nafarroako Museoko boluntarioak
- Historia eta Ondarea graduko ikasleak
- Nafarroako Boluntariotzaren II. Plana (2022-2023)
- Boluntariotza bere deialdietan barne hartzen duten dirulaguntza-lerroak: Sustraiak, Ideia, Artem Festival, arte eszenikoen eta musikalen hirugarren sektorearentzako dirulaguntzak, etab.

Garatzeko dauden ekintzak:

- Lurraldea Koordinatu eta Dinamizatzeko Foroaren esparruan, elkarrekin hausnartzeko guneak irekitzea (online), kultura-politikak birpentsatzeko, herritarren komunitateak eta kultura- eta arte-eragileek parte-hartze aktiboa izan dezaten. Plana indarrean egon den urteetan Koordinazio Foroa aktibo egon bada ere, oraindik ez da bere hausnarketetan herritarren eta kultur eragileen parte-hartzea sartu.

L2. Sektorre profesionalaren eta elkarte-sare zabalaren arteko lotura eta sinergien alde lan egin

Lorpen partziala sektorre profesionalaren eta amateurraren arteko etengabeko elkarrizketaren garapenean, eta sektorre horrek administrazioekin duen elkarrizketan; aurrera egiteko, Koordinazio Foroa erabiltzea proposatzen da.

Aurrera egin da sektorre profesionalaren eta amateurraren arteko loturen sustapenean, Nafarroako kultura-sektorreko irabazi-asmorik gabeko kultura-entitateen aukeren inguruko ikerketa baten bidez. Ikerketa horrek balioa ematen dio elkarte-sareari eta komunitateak kulturaren duen solaskidetzaren eta inplikazio-eginkizunari.

L3. Kultura eta sormenarekiko sentsibilizazioa bultzatu eta publikoak erakarri eta fidelizatu

Nafarroako kulturaren eta sormenaren arloan publikoak garatzeko eta sentsibilizatzeko helburua bete da

Plana indarrean egon den bitartean, KZN-PVEk publikoarentzako jarduera ugari sustatu ditu (bisita gidatuak, tailerrak, gazteentzako programak, bitartekaritza-ekintzak Erriberriko Antzerki Jaialdiaren esparruan eta 948 Merkatua, etab.).

Gainera, eskolei zuzendutako hainbat jarduera egin dira, sentsibilizazioa lantzeko eta kultura eskoletara hurbiltzeko programa espezifikoaren bitartez (museo eta liburutegietan ikasleentzako berariazko bisitak eta tailerrak, arte eskolarekin eta haren bolumen, diseinu eta argazki sailekin lankidetzak, Iruñeko katedraleko klaustroaren zaharberritzearen inguruan, Antzerki Eskolekin, Musika Eskolekin, Arte eta Diseinu Eskolekin lankidetzak programa propioetan parte hartzeko, etab.).

Kultura arloko material didaktiko espezifiko ugari garatu dira museoan, ondarearen eta abarren esparruan. Nabarmentzekoa da, halaber, zeharkako gida bat egin dela, hezkuntzan kultura-praktiken hedapena, pedagogia eta bitartekaritza indartzeko.

Azpitarratzekoa da Nafarroako Museoak sustatzen duen hezkuntza-programa, publikoak hezteko eta sentsibilizatzeko praktika interesgarri gisa.

Kulturaren arloan berdintasunaren aldeko sentsibilizazioa indartu egin da, eta, horretarako, Emakumeen Nazioarteko Eguna (martxoak 8) eta Emakumeen aurkako Indarkeria Ezabatzeko Nazioarteko Eguna (azaroak 25) ospatzeko kanpainen parte hartu da. Kanpaina horiek Nafarroako Emakumearen Institutuak sustatu ditu. Horrez gain, zerbitzuetan sentsibilizatzeko beste ekintza espezifiko batzuk ere egin dira (adibidez, Nafarroako Liburutegi Nagusian berdintasunaz sentsibilizatzeko 3 ekintza egin dira; Artxibo Garaikideak Emakumeen Artxiboak kanpaina aurkeztu zuen; eta abar).

Adierazleak

Publikoarekin egindako kultura-bitartekaritzako ekintzen (jarduerak/bisitak) kopurua, zerbitzu bakoitzeko

	2017	2018	2019	2020
Kultura-ekintza				
Artxiboek	11,3	15,2	13,1	6,8
Liburutegiak	2,7	4,9	3,4	
Museoak	13,7	17,2	14,7	
Ondarea	11,2	19,8	10,8	3,1

*Kultura-ekintzako zerbitzuen, artxioben eta liburutegien datuak urtean egindako kultura-bitartekaritzako jardueren kopuruari buruzkoak dira. Museoen eta Ondarearen datuak honako hauek dira: zerbitzu horiek garatutako kultura-bitartekaritzako ekintzetara bertaratutakoen kopurua.

KZN-PVEren programen onuradun izan diren ikasleen kopurua, zerbitzu motaren arabera

	2017	2018	2019
Artxiobetako ikasleak	1,3	1,3	1,2
Museoetako ikasleak	9,2	9,9	11,3
Liburutegietako ikasleak	549	584	512

ARDAZ ESTRATEGIKOA	BETETZE-MAILA
5. FINANTZAKETA	4
<p>Helburua: Ekimenak finantzatzeko formula berriak aztertzea kultura eta sormen eremuan, haren garapena eta iraunkortasuna laguntzeko</p> <p>Balorazioa: 5. ardatzean betetako helburua, bi ekintza-ildo erabat garatuta eta bat lorpen-maila handiarekin</p>	
JARDUERA ILDOAK	BETETZE-MAILA
(E5.L1) Finantzaketa-formula berriak bultzatu, 8/2014 Foru Legearen ezagutzaren bitartez, maiatzaren 16koa, Nafarroako Foru Erkidegoan kultur mezenasgoa eta haren zerga-pizgarriak arautzen dituena	3
(E5.L2) Biztanle bakoitzeko kulturen gastatzen den batez besteko kopurua Europako erreferentziazko herrialdeetakoetara hurbildu	4
(E5.L3) Dirulaguntzen politika berrikusi, sektorearen errealitatera egokitzeko	4

Garapen-maila jarduera ildoen arabera

L.1. Finantzaketa-formula berriak bultzatu, 8/2014 Foru Legearen (maiatzaren 16koa, Nafarroako Foru Erkidegoan kultur mezenasgoa eta haren zerga-pizgarriak arautzen dituen) ezagutzaren bitartez

Proiektu edo jarduera kulturalak finantzatzeko eredu berri baterantz aurrerapena, lankidetzak publiko-pribatuen oinarrituta

- Nafarroako Kultur Mezenasgoari buruzko Foru Legea garatzea. Horri esker, MECNA bezalako proiektuek finantzaketa izan dute, pizgarri fiskal garrantzitsuen truke ekimen horiek babestu dituzten enpresa eta partikularrengandik.
- 2019ra arte, urtean 2-3 hedapen-ekintza egin ziren, baina pandemiaren ondoren ez ziren berriz hasi. Hala ere, sailaren web-orriak mezenasgoari buruzko atal espezifiko bat du, mezenas izan nahi dutenentzat nahiz beren proiektuetarako finantzaketa lortu nahi duten artista edo erakundeentzat informazio zabalarekin.
- 2023ko uztailan, gizarte-interesekotzat jotako 115 proiektu finantzatu zitezkeen. Horrek 2023rako planteatutako helburua gainditzen zuen; hala ere, ez dago informaziorik proiektuek lortutako finantzaketa-mailari buruz.

L.2. Biztanle bakoitzeko kulturen gastatzen den batez besteko kopurua Europako erreferentziazko herrialdeetakoetara hurbildu

Kulturaren finantzaketak nabarmen egin du gora

- Kulturako foru-aurrekontua % 46 handitu da 2017-3032 NKPE indarrean jarri zenetik, eta per capita gastua 20 euro inguru handitu da, 2022an biztanleko 75 euroko atalasea gaindituz, eta, beraz, Nafarroako Foru Komunitatea da estatuko buru.
- Nafarroako Kultura Behatokiak, NASTATEkin lankidetzan, estatistika nagusien jarraipena egiten du, Nafarroak kulturen egindako gastuaren adierazle nagusiak eta horien bilakaera xehetasunez ezagutzeko, eta lortutako emaitzetatik abiatuta, Europako erreferentziazko eskualdeetara hurbiltzeko gomendioak emateko.

Kulturako batez besteko gastuaren bilakaera biztanleko 2017-2023

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kulturako gastua biztanleko	55,8	61,3	66,5	65,2	69,3	75,6
BPGrekiko kulturako gastuaren %	% 0,18	% 0,19	% 0,20	% 0,21	% 0,21	% 0,21

Iturria: Geuk egina, Nafarroako Aurrekontu Orokorretan, Errolda Jarraituan eta Hiruhileroko Kontuetan oinarrituta

L.3. Dirulaguntzen politika berrikusi, sektorearen errealitatera egokitzeko

Betetze-maila osoa dirulaguntzen politikaren urteko berrikuspenari eta ebaluazioari dagokionez

- Nafarroako Dirulaguntzen Plan Estrategikoaren esparruan, departamentuaren dirulaguntzak urtero berrikusi eta ebaluatzen dira deialdiak egin ondoren, beharrezko ekintza zuzentzaileak inplementatu ahal izateko. Berrikuspen hori agerian geratu zen 2020an; urte horretan, dirulaguntzen ildo berriak egokitu edo ezarri ziren pandemiaren ondorioz sortutako beharrei erantzuteko.
- Dirulaguntzei buruzko Legeak deialdi guztietarako ezartzen duen abiapuntuko esparru juridikoak gizarte-printzipio eta -irizpideak sartzen ditu dirulaguntzak ematea arautzen duten parametroetan, besteak beste, berdintasuna eta diskriminaziorik eza. Hala ere, Dirulaguntzei buruzko Legeak ezarritakotik harago doan aurrerapena ikusten da, genero-ikuspegia oso presente baitago deialdi eta ebaluazio batzuetan, helburu eta adierazle zehatzekin.
- Ikusten da sektorekako banaketa koherentea dagoela dirulaguntza-ildoen artean, eta Kultura Ekintzara eta Kultura eta Sormen Industrietara bideratutako ekintzek eta aurrekontuek pisu handiagoa dutela, ondarearen eremuko finantzaketa beste gastu-kapitulu batzuen bidez egiten baita (inbertsioak, kapital-transferentziak, etab.). Era berean, oreka sumatzen da eremu profesionalaren eta amateurraren artean, eta horietako bakoitzarentzako berariazko dirulaguntzak ematen dira.

ARDATZ ESTRATEGIKOA	BETETZE-MAILA
6. KULTURAREN ZEHARKAKOTASUNA ETA HIBRIDAZIO ESTRATEGIKOAK	3
<p>Helburua: Kultura politika publikoen zeharkako osagarri bihurtzea, Nafarroan garatuko diren estrategietan horien presentzia indartuz (liburu zuriak, plan estrategikoak eta beste sailetakoko jarduketa-planetan, hala nola, hezkuntza, turismoa eta merkataritza, garapen ekonomikoa, etab.)</p>	
<p>Balorazioa: Ardatzaren garapen-maila aurreratua, aurrerapen-maila handiko ekintza-ildoetako batekin (KZN-PVEk zeharkako plan eta batzordeetan parte hartzea), eta beste ekintza-ildo bat, kulturako eta sormeneko eragileen arteko eta eragile horien eta beste esparru batzuen arteko elkarreraginean hasitako aurrerapenekin, esperientziak trukatzeko eta lankidetzaproiektuak garatzeko</p>	
JARDUERA ILDOAK	BETETZE-MAILA
(E6.L1) Kultura Zuzendaritza Nagusiaren lankidetzat sustatu, sailekoa zein beste sailen artekoa	3
(E6.L2) Hausnarketa eta lankidetzat egonkorren mekanismoak eta Nafarroako beste eragile sektorialekin partekatutako proiektuak sortu	3

Garapen-maila jarduera ildoen arabera

L.1. Kultura Zuzendaritza Nagusiaren lankidetzaren sustatzea, sailekoak zein beste sailen artekoak

KZN-PVEren parte-hartze esanguratsua zeharkako plan eta batzordeetan

Parte-hartze hori egonkorra izan da Plana indarrean egon den urteetan, eta honako hauetan gauzatu da: berdintasun- eta mezenasgo-batzordeetan, Gazteria Planean, Nafarroako Boluntarioritza-planean, 2030eko Agendan, Koordinazio Foroan, LGTBI+ pertsonen gizarte-berdintasunerako ekintza-planean, NASTATEkin lankidetzan, despopulazioko sailartekoetan, berdintasunean, gazterian eta abarretan. Urte hauetan, beste sail batzuekin ere lan egin da, hala nola Herrizaingo Sailarekin (ondarearen eremuan) eta Osasun Sailarekin (kultura-jardueren garapenean eragina izan dezaketen bero-boladen arloko abisua kudeatzeko, adibidez), Turismo Sailarekin eta Berrikuntzako Zuzendaritza Nagusiarekin. Azken batean, sail barruko eta sailen arteko lankidetzaren aurrerapena esanguratsua izan da.

KZN-PVEren eta kulturaren osagarri diren sektoreetan lan egiten duten beste sail, erakunde eta entitate batzuen arteko interakzioak sustatzen jarraitzeko beharra, bereziki Hezkuntza Sailarekin, horretarako sortutako lantaldearen bidez.

Plana indarrean egon den bitartean, harremanak hasi dira beste sail, erakunde eta entitate batzuekin, baina ez zaie eman epe luzerako lan-ildo bat finkatzeko behar duten jarraitutasuna eta egonkortasuna.

L.2. Hausnarketa eta lankidetzaren egonkorren mekanismoak eta Nafarroako beste eragile sektorialekin partekatutako proiektuak sortu

Jarduera-ildo horretan aurrerapena aipagarriak egin dira, eta nabarmentzekoa da Kultura Zuzendaritza Nagusiak S4an parte hartu duela, baina baita zenbait arlotan ere, hala nola ikus-entzunezkoetan. Ildo horretan, Navarra Film Industry nabarmentzen da, lankidetzaren publiko eta pribaturako gune gisa, zinemaren arloan interesa duten mota guztietako eragileekin bilerak eta topaketak eginez, KZN-PVEko Ikus-entzunezko Proiektu Estrategikoen eta Digitalen Sailarekin koordinatuta: ekoizleak, sektoreari lotutako enpresak, gobernu-departamentuak, ikus-entzunezko elkarteak, tokiko eragileak... Gainera, NFiren esparruan, Navarra Film Commission-ek aktiboki parte hartzen du Film Commission-en sare nazional eta europarretan, eta Spain Film Commission-en (SFC) eta,

aldi berean, European Film Commission Network-en (EFCN) bazkide gisa harremanak ditu. Erakunde horiekin zuzenean laguntzen du nazioarteko jaialdiak eta erakundeen Batzar Orokorrak zuzenean eta modu ordezkagarrian antolatzen. Navarra Film Commission Spain Film Commissioneko Zuzendaritza Batzordeko kide da. 2022az geroztik, Donostia Zinemaldiaren esparruan egindako Batzar Nagusian sortutako komunikazio-lantaldeko kide ere bada.

Adierazleak

KZN-PVEk parte hartzen duen Nafarroako Gobernuaren planen ehunekoa

2017	2018	2019	2020	2021
% 30	% 30	% 30	% 30	% 30

Meta: % 50

ARDATZ ESTRATEGIKOA	BETETZE-MAILA
7. KULTURA-ESKAINZAREN IKUSGAITASUNA ETA ANIZTASUNA	4
<p>Helburua: Lurraldeari zein kanpora aldera begira kultura eta sormenari ikusgaitasuna ematea; Nafarroan bizi diren pertsona guztiek kultura eskuragarri izan dezatela sustatzea, gizarte-orekaren irizpideak barneratuz</p> <p>Balorazioa: Helburu hori lortzeko, lerro guztietan ezarritako ekintzak gauzatu dira, eta ekintza horiek honako hauen bidez lortu dira: kultura-agenda sortzea; etengabe berrikusten ari den komunikazio- eta sentsibilizazio-plan bat abian jartzea; kulturaren eta sormenaren arloko profesionalen eta enpresen ikusgarritasuna eta iraunkortasuna programa espezifikoaren bidez babestea; eta kulturarako irisgarritasun handiagoa, kultura-eskaintza askotarikoaren eta deszentralizatuaren bidez</p>	
JARDUERA ILDOAK	BETETZE-MAILA
(E7.L1) Nafarroa osorako kultura-agenda bakarraren sorrera bultzatu	4
(E7.L2) Nafarroako kultura eta sormenaren hedapen- eta sentsibilizazio-plana martxan jartzea	4
(E7.L3) Kultura eta sormen profesionalen eta enpresen eta haien proiektu kulturalen proiektio nazionala zein nazioartekoa bermatu	4
(E7.L4) Herritarrek kultura eskuragarri izatea sustatu eduki eta publiko anitzetako eskaintza zabalaren bidez	4
(E7.L5) Eskaintza kulturalaren kudeaketa- eta koordinazio-eredu berriak bermatu	4

Garapen-maila jarduera ildoen arabera

L.1. Nafarroa osorako kultura-agenda bakarraren sorrera bultzatu

2018. eta 2019. urteen artean, KZN-PVEk **Nafarroako Kulturaren Atari Digitala** jarri zuen abian. Bertan, Zuzendaritzako Zerbitzuek aurreikusitako jarduerak biltzen dituen **agenda kultural** bat dago.

L.2. Nafarroako kultura eta sormenaren hedapen- eta sentsibilizazio-plana martxan jartzea

2018. eta 2019. urteen artean, KZN-PVEk zuzendaritzaren komunikazio-lanetarako lizitazioa jarri zuen abian. Plana indarrean egon den urteetan, **kulturaren marka garatu eta indartu da, bai eta KZN-PVEren komunikazio-jarduera guztiak ere**, Nafarroako kultura eta sormena gizartean hobeto ikusarazteko. Urte hauetan zerbitzuek garatutako sentsibilizazio-kanpainek ere lagundu dute horretan, lurralde osoko kultura-adierazpenen berri eman baitute.

L.3. Kultura eta sormen profesionalen eta enpresen eta haien proiektu kulturalen proiektio nazionala zein nazioartekoa bermatu

Kulturaren eta sormenaren arloko profesionalen eta enpresen garapena eta iraunkortasuna indartzen da, honako eremu hauetan sustapen- eta laguntza-programen bidez:

- Azoketara, jaialdietara, ekitaldi profesionaletara eta abarretara joatea. (ARTEM Exporta, Generazinema Exporta, liburu, disko eta beste euskarri batzuen azoka...)
- Estatuko eta nazioarteko sareetan parte hartzea (948 Merkatua, mugaz gaindiko lankidetzak Akitania Berria-Euskadiko sareekin...)
- Profesionalen arteko trukea (Camino Escena Norte, kultura-sektorea merkaturatzen laguntzeko programa, Pirinio Atlantikoetako Kontseilu Nagusiarekin lankidetzak-hitzarmena...)
- Europako proiektuetan parte hartzea (Interreg Europe CRE-HUB,...)
- Nazioarteko jaialdiak antolatzea, kulturaren eta lurraldearen erakusleho gisa (Artem festival, DNA, Erriberriko Antzerki Jaialdia, Generazinema Exporta, Punto de Vista...)

L.4. Herritarrek kultura eskuragarri izatea sustatu eduki eta publiko anitzetako eskaintza zabalaren bidez

Kulturarako sarbidea zabaltzeko erabateko aurrerapen-maila, arte- eta kultura-diziplinetan askotariko kultura-eskaintza baten bidez. Eskaintza hori indartu egin da dauden kultura-programen (Kultur, Landarte...) berrikuntzarekin eta etengabeko hobekuntzarekin eta Nafarroako biztanle guztiei kulturarako sarbidea bermatzeko ekimenen sustapenarekin (prezio bereziak kolektibo kalteberentzat...).

L.5. Eskaintza kulturalaren kudeaketa- eta koordinazio-eredu berriak bermatu

Kultura-eskaintza deszentralizatzeko eta kultura-guneetatik urrunen dauden herrietara zabaltzeko estrategien laguntza finkatzen da. Estrategia horietako batzuk Artea eta Kultura eta Tokiko Udal Platea deialdietan gauzatzen dira. Deialdi horiek hiriburuaren ingurutik urrun dauden herrietako kultur programazioak babesten dituzte, herritarren kulturarako sarbidea bermatuz. Bestalde, KZN-PVEk erakundeekin egindako hainbat hitzarmenetan gai hori ere izendatu eta gauzatzen da; adibidez, Iruñeko Orfeoia Iruñetik kanpo Nafarroako Orkestra Sinfonikoarekin egindako programazioa.

Adierazleak

Komunikazio-kanpainen kopurua

	2017	2018	2019	2020	2021
Kanpaina kopurua	0	0	0	1	1

Helburua: 1

Web-orrian argitaratutako kultura-agendara egindako bisiten kopurua

	2017	2018	2019	2020	2021
Bisita kopurua	56.900	46.600	35.100	34.900	46.500

Helburua 2020: 35.000 / Helburua 2023: 39.000

ARDATZ ESTRATEGIKOA	BETETZE-MAILA
8 EKIPAMENDUAK: IRISGARRITASUNA ETA BALIABIDEAK	3
<p>Helburua: Kultura-ekipamenduen arrazoizko lurralde-planifikazioa sustatzea Nafarroan, eta pertsona erabiltzaileen eta sortzaileen/ekoizleen irisgarritasuna hobetzea</p>	
<p>Balorazioa: Lorpen aurreratua, baina ez osoa; izan ere, zenbait ildotan % 100eko garapena lortu den arren (kultura-ekipamenduen lurralde-plangintza sustatzea eta kultura-helburuetarako hainbat espazio erabiltzea eta aprobetxatzea), beste batzuetan, garapena nabarmena izan den arren, aurrera egiten jarraitzeko tarte dago</p>	
JARDUERA ILDOAK	BETETZE-MAILA
(E8.L1) Kultura-ekipamenduen lurralde-planifikazioa sustatu, tokiko erakundeen lankidetzarekin	4
(E8.L2) Kultura-eragile eta eragile artistikoen nahiz herritarren kultura-ekipamenduekiko irisgarritasuna errazteko ekimenak bultzatu	3
(E8.L3) Kultura sortzeko eta erakusteko espazio askotarikoen erabilera eta ustiapena sustatu	4
(E8.L4) Azpiegituren erabilera eskatzen ez duten ekimenak bultzatu	3

Garapen-maila jarduera ildoen arabera

L.1. Kultura-ekipamenduen lurralde-planifikazioa sustatu, tokiko erakundeen lankidetzarekin

Tokiko erakundeei kultura-ekipamenduen lurralde-plangintzan ematen zaien laguntza finkatzen da

Kultura Ekintzako Zerbitzuaren bitartez, lankidetzan jardun da toki entitateekin, eta Nafarroako hainbat herritan kultur guneak eraikitze/berregokitzeko proiektuak/azterlanak egiten lagundu da: Eguesibarko (proiektua idaztea), Leitzako (zinema eraberritzea) kultur etxeetarako hitzarmenak eta Uhartan espazio eszeniko bat abian jartzeko azterlana; Amaiurren (Baztan) bisitari-zentro bat sortzea; Cabanillaseko udal-kulturgunerako higiezin bat erostea; Mendabian udal-kulturgune bat ezartzeko balioetsitako memoria tekniko bat idaztea; Azagran udal-kulturgune bat ezartzeko erreforma-proposamen bat idaztea, etab.

Abian jarri eta finkatu da Nafarroako lurraldean banatutako kultur ekipamenduen kategoriak kontsultatzeko tresna digitala

KZN-PVEren webgunean eskuragarri dago, etengabe eguneratzen den tresna honen bidez, lurraldean barreiatuta dauden kultura-ekipamenduei buruzko informazio geolokalizatua lor daiteke (kultura-etxeak, liburutegiak, museoak, monumentuak, espazio eszenikoak, artxiboak, etab.).

L.2. Kultura-eragile eta eragile artistikoen nahiz herritarren kultura-ekipamenduekiko irisgarritasuna errazteko ekimenak bultzatu

Kultura- eta arte-eragileentzat eta, oro har, herritarrentzat, Nafarroako kultura-azpiegituretarako sarbidea eta irisgarritasuna nabarmen aurreratzen da.

Ondare Historikoaren Zerbitzuak toki-erakundeekin lankidetzan dihardu ondare-balioa duten espazioen eta azpiegituren irisgarritasuna berreskuratzeko eta hobetzeko, proiektuak finantzatzeko lerroen bitartez, adibidez, oztopo arkitektonikoak kentzeko, zerbitzuak hobetzeko (komunak, bisitarien harrera, etab.).

Bestalde, Covid aldiaren ondoren Nafarroako eszena- eta zinema-espazio guztien mapaketa sustatu da, haien baldintza teknikoaren, espazioaren eta abarren arabera, kultura-jarduerara itzultzeko plan bat bultzatzeko.

Garatzeko dauden ekintzak

Ekintza horiek Koordinazio Foroan lantzen hasi baziren ere, ez dakigu zer garapen-maila lortu den, eta, beraz, egiteke daudela uste da:

- Tokiko sortzaileen ikerketa, sorkuntza, erakusketa eta abarreko lana erraztea gertuen dauden ekipamenduetan. Koordinazio Foroari lotutako ekintza.
- Elkarre-sarea kultura-espazioetara sar dadin erraztea, bere jarduera garatzeko. Koordinazio Foroari lotutako ekintza

L.3. Kultura sortzeko eta erakusteko espazio askotarikoen erabilera eta ustiapena sustatu

Programazio profesionala eta amateurra indartu da kalean

Kultur Ekintzako Zerbitzuaren programen bidez, toki-erakundeei laguntzen zaie jardueraren zati bat leku irekietan egin dezaten (Sustraiak, Artem 50K eta 50K+, Kultur, etab.), talentu gazteentzako espazioarekin (948 Merkatua).

Erabiltzen ez diren azpiegituren aprobetxamenduan aurrera egitea, kultura-helburuetara bideratzeko

Kultur Ekintzako Zerbitzuak toki-erakundeei emandako laguntzaren bidez, kultura-erabilerarako espazioak berreskuratu dira, hala nola, industria-nabe bat Cabanillasen, zinema zaharra Leitzaan edo epaitegi zaharrak Lizarran.

Bestalde, Zerbitzu honek, toki-erakundeekin lankidetzan, udalerrri txikiagoetan kultura-erabileretarako espazioak bilatzeko ere lan egiten du, jarduera baldintza egokietan garatu ahal izateko.

L.4. Azpiegituren erabilera eskatzen ez duten ekimenak bultzatu

Horretarako ekipamendurik ez duten herrietan kultura-jarduerak egiteko/gozatzeko alternatibak aztertzea.

Jarduera-ildo hori Koordinazio Foroan hasi zen lantzen, eta garapen nabarmena izan du azpiegitura espezifikorik gabeko udalerrietan kultura-jarduerak bultzatu dituzten programen bidez. Hona hemen adibide batzuk: Kultur programa, musikaren, dantzaren eta artearen programazio zabal eta askotarikoa tamaina txikiagoko herrietara hedatu duena; Oinekin hodeietan programa, Nafarroako konpainien formatu txiki edo ertaineko ikuskizunak eramaten dituen 200-2.000 biztanle bitarteko herrietako herri txikietara, espazio ez-konbentzionaletan egiteko, hala nola monasterioetan, arkeologia-aztarnategietan, gazteluetan, basoetan eta ondare kultural eta natural balio handiko

beste leku batzuetan; Europako Arkeologia Jardunaldiak, udalerrri txikiagoetan erakusketa ibiltari txiki bat egiten dutenak; Nafarroako hiriguneak ez diren eremuetan kultura-eskaintza handitu eta dibertsifikatzeko proiektuak finantzatzeko dirulaguntzak; eta abar.

Adierazleak

Ekipamendu kopurua 10.000 biztanleko

	2017	2018	2019	2020	2021
Artxiboak	4,4	4,3	4,3	4,2	4,3
Monumentuak	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9
Liburutegiak	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Museoak	0,9	0,9	0,9	0,8	0,8
Kultura etxeak	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5
Gune eszenikoak	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2

Irisgarritasuna hobetzeko esku-hartzeen kopurua

	2018	2019	2020	2021
Esku-hartzeak	1	1	1	1

Helburua 2020: 6 / Helburua 2023: 8

ARDATZ ESTRATEGIKOA	BETETZE-MAILA
9. KULTURA-SEKTOREAK ETA BALIO-KATEA	4
Helburua: Liburutegiak, museoak, artxiboak, ondare historikoa, kultura-ekintza eta horien balio-katea dinamizatzea	
Balorazioa: 9. ardatzeko helburuen lorpen osoa, 5 jarduera-ildoen hedapen zabalarekin	
JARDUERA ILDOAK	BETETZE-MAILA
(E9.L1) Nafarroako liburutegi-sarea kohesionatu eta indartu	4
(E9.L2) Finantzaketa publikoa gehitu kultura-ondarearen eremuan	4
(E9.L3) Kultura-ekintza eta haren balio-katea garatu	4
(E9.L4) Museoen jarduera eta balio-katea garatu	4
(E9.L5) Artxiboen jarduera eta balio-katea garatu	4

Garapen-maila jarduera ildoen arabera

L.1. Nafarroako liburutegi-sarea kohesionatu eta indartu

Liburutegi-sarearen lurralde-hedapen handia eta jarduerak

Nafarroako Liburutegi Publikoen Sarea 70 urte baino gehiagoko ibilbidea duen erakunde finkatua da, 100 liburutegik osatua, horien artean Bibliobusa eta Aurizberri/Espinaleko Liburutegitik zerbitzu mugikor bat.

Liburutegi horiek Nafarroako 128 herritan ematen dute zerbitzua, horietako batzuk oso txikiak, eta horrek kulturarako sarbidearen lurralde-hedadura handia eskatzen du. Udalerrri horien artean daude bibliobusak hartzen dituen 42 udalerrriak (8.200 biztanle)

Liburutegi horiekin Nafarroako biztanleriaren % 96ri ematen zaio zerbitzua, eta ehuneko hori oso handia da. Liburutegiak gaur egun dira:

- Herritarrentzako leku hurbilak, batzuetan herriko kultura-ekipamendu bakarra.
- Liburutegiak, kultur funtzioaz gain, funtzio sozialak eta hezkuntzakoak ere betetzen dituzten erakundeak dira.
- Elkartzeko, aniztasunerako, integraziorako eta harrerarako guneak dira.
- Politika publikoak aplikatzeko eta bistaratzeko erakunde esanguratsuak dira.

2017az geroztik, 4 milioi euro baino gehiago inbertitu dira Nafarroako liburutegien sarea, eta horien helburu nagusia izan da funtsak erostea, katalogatzea, digitalizatzea eta funtsak zabaltzea, eta sareko sistema informatikoak egokitzea eta eguneratzea.

Nafarroako Liburutegiak, sistemaren liburutegi nagusia den aldetik, sareko gainerako liburutegiak koordinatu eta laguntzen ditu, eta Nafarroako ondare bibliografikoaren bilduma handiena eta nagusia gordetzen du. Hala ere, zerbitzu-karta zabala eskaintzen die erabiltzaileei, eta jarduera-programa zabala garatzen du. Programa hori indartuz joan da azken urteotan, pandemia-aldiko salbuespen logikoarekin.

Nafarroako Liburutegi Publikoen Sistemaren Sareko liburutegi guztiak Liburutegien arteko Mailegu Zerbitzuari atxikita daude; gainera, liburutegien zerbitzuaren webgunearen bidez, sareko katalogoetara jo daiteke, 90 liburutegi baino gehiagotan eta plataforma elektronikoetan edozein dokumentu fisiko edo online dagoen identifikatu, aurkitu eta kontsultatzeko.

2007tik Nafarroako Liburutegi Digitala (BiNaDi)²² garatzen ari dira, Nafarroako ondare bibliografikoa Internet bidez hedatzeko eta zaintzeko tresna.

²² <https://binadi.navarra.es/>

L.2. Finantzaketa publikoa gehitu kultura-ondarearen eremuan

Nafarroako Gobernuak monumentuak kontserbatzeko, zaharberritzeko eta egokitzeko egiten dituen urteko inbertsioak hirukoiztu egin dira 2018arekin alderatuta

- Nafarroako Gobernuaren monumentuak kontserbatzeko, zaharberritzeko eta egokitzeko inbertsioetarako partidak 5,4 milioi eurokoak izan dira azken sei urteetan.
- Ondare higigarria zaharberritzeko eta babesteko inbertsioek gora egin dute pixkanaka 2017tik 2021era bitartean, baina behera egin dute 2022an. Guztira, 566.000 euro baino gehiago bildu dira 2017-2022 aldian. Hala ere, 2022an bi laguntza-lerro aktibatu ziren eremu horretan, 200.000 eurotik gorako gastu bateratuarekin (MRR: Kultura Intereseko Ondasunak Kontserbatzeko, Zaharberritzeko eta Ondare Higigarrian Esku Hartzeko Neurriak).
- Transferentzia arrunten bidezko finantzaketa eta ondare historikoa lehengoratzeko eta babesteko beste erakunde batzuei egindako kapital-transferentziak handitu egin dira plana indarrean jarri aurreko mailekin alderatuta, eta 12,4 milioi euro metatu dituzte bi kapituluaren artean 2017-2022 aldian.
- Nabarmenezkoak dira aztarnategi arkeologikoetan esku hartzeko bi laguntza-ildoak, planaren indarraldian aurrekontu-zuzkidura handitu baitute:
 - Toki-erakundearen arkeologia-aztarnategiak zaharberritzea eta babestea
 - Ondare arkeologiko eta paleontologikoan esku-hartzeak sustatzeko dirulaguntzak
- 2017-2022 aldian, 590.000 euroko inbertsioak egin dira biltegiko azpiegiturak hobetzeko eta ondasun higigarriak eta arkeologiko objektuak kudeatzeko.
- Nafarroako Ondare Historikoa Kontserbatzeko Fundazioak zeregin garrantzitsua izaten jarraitzen du esku-hartze arkeologikoetan, birgaitze arkitektonikoetan eta ondasun higigarrien zaharberritzeetan. Gainera, planaren indarraldian, jarraipena eman zaie Fundazioaren webgunearen bidez ondare historikoa sustatzeko eta zabaltzeko egindako ekintzei, bai eta Ondarearen Europako Jardunaldiei eta Ondare Historikoa Kontserbatzeko Fundazioari ere.

L.3. Kultura-ekintza eta haren balio-katea garatu

Laguntzen hedapen handia eta aurrekontu-zuzkidura nabarmen handitzea

- Kultura Ekintzako Zerbitzuak, Baluarte Fundazioarekin eta Nafarroako Orkestra Sinfonikoarekin lankidetzan, programazio artistikorako eta hainbat programa garatzeko finantzaketa indartu du (Erriberriko Antzerki Jaialdia, Lizarrako Antzinako Musika Jaialdia, etab.). Guztira 34,6 milioi euro bideratu dira transferentzia arruntetarako 2017-2022 aldian.
- Nafarroako udalerrietan kultur ekintzak garatzeko ohiko laguntzez gain, 2022tik aurrera dirulaguntzen lerro berri bat ezarri da, Nafarroako hiriguneak ez diren eremuetan kultur eskaintza zabaltzeko eta dibertsifikatzeko. Ildo horrek 724.000 euroko zuzkidura du 2023an. Bestalde, Nafarroako Antzokien Sarearen finantzaketa ere indartu da. Sare hori espazio eszeniko bat duten 35 udalek osatzen dute.
- Arte Eszenikoak eta Musikalak Bultzatzeko Planaren esparruan, ekoizpenera eta merkaturatzera bideratutako laguntza-ildoak ere indartu dira. Ildo horretan, nabarmen handitu dira enpresei eta profesionaleri ekoizpenerako ematen zaizkien laguntzak, bai eta arte

eszenikoetako ekitaldi, jaialdi eta lehiaketetarako ematen direnak ere (Artem Pro eta Artem Exporta); izan ere, 2023rako 454.000 euroko aurrekontu-zuzkidura dute, eta 235.000 eurokoa, berriz, 2018an. Bestalde, Arte Eszenikoen eta Musikalen Hirugarren Sektoreko Erakundeentzako dirulaguntzek nolabaiteko aurrekontu-egonkortasuna dute (ARTEM -50K eta 50K+ 2020ra arte eta Nafarroako Arte Eszenikoen eta Musikalen Hirugarren Sektoreko Erakundeentzako Dirulaguntza 2021etik aurrera), milioi bat euro inguruko urteko esleipenarekin.

- Nafarroako kultura-sektoreko prestakuntza- eta profesionalizazio-programei eutsi zaie; horien artean, nabarmentzekoak dira Nafarroako Antzerki Eskolaren dirulaguntza izenduna, 2018tik 265.000 eurotan mantendu dena, 2023an 75.000 eurotan handitu dena edo IDEIA programa, eta kultura hedatzea eta zabaltzea helburu duena, finantzaketa-maila egonkorrari eutsi diona.
- Kultura- eta sormen-industrietarako laguntzak nabarmen handitu dira 2022tik aurrera, urte horretan 1,5 milioi eurotik gorakoak baitira, 2018an esleitutako aurrekontu-partidak lau aldiz biderkatuz. Nabarmentzekoa da GENERAZINEMA programaren alderdi guztiak handitu egin direla (aurrekontua hirukoiztu egin da), edo ediziorako laguntzak (aurrekontua bikoitza baino gehiago da 2018koaren aldean).

L.4. Museoen jarduera eta balio-katea garatu

2017-2023ko NKPEren ekintzen aurrerapen nabarmena eta museoen gastu arrunten finantzaketaren gorakada garrantzitsua

- Nafarroako Museoaren eraginkortasun energetikoa hobetzeko obren proiektua idazteko eta zuzentzeko lanak lizitazio-prozesuan daude. Jarduerak Berreskurapen, Eraldaketa eta Erresilientzia Planaren barruan sartzen dira, eta Next Generation EU funtsek finantzatzen dituzte (2025eko urrian amaituta egon behar dute). Bestalde, Karlismoaren Museoko erakusketa iraunkorra berri eta handitu da, 2019an inauguratua.
- 2017an, Nafarroako toki entitateekin batera lan egiteko plana jarri zen abian, Nafarroako Kultura Ondare Immaterialaren ondasunen inbentarioa egiteko. Inbentarioa egiteko lanak aurreratuta daude, eta udalerrri gehienetan bilketa fasea amaitu da, eta eskualdatze fasea garatzen ari da.
- Nafarroako museoen eta museografia-bildumen funtzionamendu- eta jarduera-gastuen finantzaketa indartu da, lankidetzak-hitzarmenen eta dirulaguntzen hainbat ildoren bidez. Guztira, 11 milioi euro inguru jaso dira transferentzia arruntetan 2017-2022 aldian. Era berean, handitu egin dira museoetako inbertsioak egiten laguntzeko kapital-transferentziak, nahiz eta kapitulu honen bolomena askoz txikiagoa izan.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2017-2022
Transferentzia arruntak	1.485.903	1.570.472	1.594.400	1.761.613	1.918.031	2.616.629	10.947.048
Kapital-transferentziak	92.637	131.313	169.748	247.791	233.522	225.799	1.100.810

L.5. Artxiboen jarduera eta balio-katea garatu

Aurrerapen garrantzitsuak Nafarroako artxibo-sistema osoan, administrazio elektronikoen testuinguru berrira egokitzeko

- 2017an, Nafarroako Musikaren eta Arte Eszenikoen Artxiboa sortu eta antolatzeari ekin zitzaion, Artxibo eta Ondare Dokumentalaren Zerbitzuaren bitartez. Artxiboaren kudeaketa Nafarroako Errege Artxibo Orokorrek garatu du.
- Foru-artxiboetan egindako inbertsioen bolumena bikoiztu egin da 2022an, 2017koaren aldean, eta 2017-2022 aldian 4,8 milioi euro bideratu dira Artxiboko lokaletako obra eta instalazioetara, funtsen deskribapen eta digitalizaziora, proiektu berriak garatzera, hala nola konfinamenduaren artxiboa eta ikus-entzunezko edukien biltegia, dokumentu-funtsak erostera, sistema informatikoetara, etab.
- Artxiboen eta Dokumentu Ondarearen Zerbitzuak Nafarroako toki-entitateen artxiboetan jarduteko plan bat garatu du, batez ere 15.000 biztanle baino gutxiago dituzten eta udal-artxiborik eta artxiboaz arduratuko den goi mailako teknikaririk izatera behartuta ez daudenetan; hala, artxibo zerbitzua beste zerbitzu batzuen antzera mankomunatu ahal izango dute. Ildo horretan, toki-erakundeen artxiboetarako dirulaguntzetara bideratutako partida pixka bat handitu da, toki-erakundeei tokiko artxibo berriak sortzeko egindako beste kapital-transferentzia batzuen aurrekontuak unean-unean barne hartuta (Andosilla eta Milagro 2022an).
- Artxibo digitalaren dokumentuak kudeatzeko prozesua garatu da, elkarreragingarritasunaren eta administrazio-prozeduren egungo testuingurura egokituta. 2021ean, Nafarroako toki entitateen artxibo digital segurua ezartzeko baldintza teknologikoak eta funtzionalak onartu ziren, baita auditoretza-eredu bat ere; guztiak 18/2021 FORU AGINDUAN jasota daude.
- Ondare Dokumentalaren Kudeaketa Atalak Artxiboen Direktorio bat egin du, aukera ematen duena toki entitateen artxiboak identifikatzeko eta, halakorik dagoenean, webgunean emandako informaziora sartzeko, Nafarroako Artxiboen Errolda eta Artxiboen Mapa egin aurreko urrats gisa.
- Bai Nafarroako Errege Artxibo Orokorrek bai Nafarroako Artxibo Garaikideak hainbat hedapen-ekimen garatzen dituzte, baita herritarrei zuzendutako partaidetza-proiektuak ere. Artxibo Erreal eta Orokorrek aldian-aldian antolatzen ditu erabiltzaileentzako prestakuntza-ikastaroak eta kultura-ondarea zabaltzeko erakusketak. Nafarroako Artxibo Garaikideak, Zinema Aretoa proiektuarekin izandako esperientziatik abiatuta, Artxibora hurbiltzeko ildo bat ireki du, interes orokorreko proiektuetan herritarren lankidetza proposatuz. Gainera, herritarrek etxetik kontsulta ditzakete bi artxiboetako dokumentu publikoak, artxibo irekiaren bidez.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2017-2022
Inbertsioak	508.945	675.958	818.563	803.808	990.530	1.038.321	4.836.125

ARDATZ ESTRATEGIKOA	BETETZE-MAILA
10. KULTURA ETA SORMEN INDUSTRIAK	4
Helburua:	
KSI sektorean ikuspegi-aldaketa abiaraztea haren garapena laguntzeko, herrialde-politikako tresnen eta ekintzailatza- eta lanbide-garapenerako neurrien arteko koordinazioa eta integrazioa hobetuz	
Balorazioa:	
Ardatzaren helburua beteta, eta lerro guztiak estalita (herri-administrazioen eta kultura-eragileen arteko elkarrizketa iraunkorra; KSlak hobeto ezagutzeko ikerketak bultzatzea; garapen-politikak koordinatzea; sektorearen aukerak areagotzeko estrategiak; sektore amateurrari laguntzea; lege-esparrua garatzea Kultura Eskubideen Legearen bidez)	
JARDUERA ILDOAK	BETETZE-MAILA
(E9.L1) Interesatuta dauden alderdi askotarikoen eta garapenerako funtsezkoak diren eragileen artean KSlai buruzko ikuspegi partekatua sustatu	4
(E9.L2) Ezagutza eta datu-iturriak gehitu KSlen sektorean	4
(E9.L3) Herrialde mailako pertzepzioa eta lurralde mailako ikuspegia sustatu KSlen sektorerako	3
(E9.L4) KSletara zuzendutako baliabideak gehitu eta horiek eskuratzeko bideak hobetu	4
(E9.L5) KSI sektorerako abian dauden zerbitzu gehiago egokitu enpresa gehiagotarako, eta zuzeneko eta zeharkako laguntza emateko tresna berriak ezarri.	4
(E9.L6) Erakunde publikoek herrialde-garapenarekiko duten konpromisoa kulturaren bitartez sendotu	4

Garapen-maila jarduera-ildoen arabera

L.1. Interesatuta dauden alderdi askotarikoen eta garapenerako funtsezkoak diren eragileen artean KSlei buruzko ikuspegi partekatua sustatu

Etengabeko elkarrizketa Administrazio Publikoen, sektoreko eragileen eta KSletan adituak diren pertsonen artean, sektorearen definizio partekatua egiteko, eta, batez ere, Kultur Ekintzako Zerbitzuaren bidez, topaketa-foroak eta hausnarketa-guneak sortzea (948 Merkatua), sektorea elkarrekin definitzeko, alderagarria izan dadin.

L.2. Ezagutza eta datu-iturriak gehitu KSlen sektorean

KSI sektoreari buruzko ezagutza areagotu egin da, hainbat azterlan eginda (Nafarroako Unibertsitate Publikoaren azterketa, Nafarroako Kulturaren Behatokiak sustatutako ikus-entzunezkoen sektoreari buruzko azterlana). Azterlan horiek sektorea identifikatzen laguntzen dute, produkzio-ehunari, enpleguari, portaera espezifikuari eta inpaktu ekonomikoari dagokienez.

Gainera, Ikus-entzunezko Proiektu Estrategikoen eta Proiektu Digitalen Atala informazio-sistema bat lantzen ari da, aldi-aldi datu eguneratuak emateko, sektorearen garapena monitorizatu ahal izateko.

L.3. Herrialde mailako pertzepzioa eta lurralde mailako ikuspegia sustatu KSlen sektorerako

Aurrerapen nabarmena egin da eskualdeko garapen-politiken koordinazio-lanean; lehenik, Nafarroako Hegoaldeko RIS3 estrategiaren esparruan, eta, orain, RIS4 estrategiaren esparruan, eta, bestetik, zerbitzu guztiek egiten duten lana landa-eremuetan ekintzailatza eta berrikuntza sustatzeko, sektorearen ikusgarritasuna handitzen laguntzen baitu, eskualdearen barruko eta kanpoko aintzatespena handitzen, eta merkatuak inguruko eta mugaz gaindiko lurraldeetara hedatzen.

Garatzeko dauden ekintzak:

- Dauden plataformak pilotzea, haien arteko komunikazioa hobetzea; klusterrak, elkarteak eta sareak sustatzea.

L.4. KSletara zuzendutako baliabideak gehitu eta horiek eskuratzeko bideak hobetu

Sektorearen aukera profesionalak areagotzera bideratutako ekintzen hazkunde nabarmena

Nafarroako kultura- eta sormen-industriak merkaturatzen laguntzeko programaren esparruan, prozesuak sustatu dira proposamen profesionalen erregistroak egiteko, profesionalen datu-baseak egiteko, azoken eta sustapeneko eta merkaturatzeko beste ekintza batzuen prospekzioak egiteko, eta azpimarratzekoa da Nafarroako proposamen artistiko, kultural eta sortzaileen erregistroa abian jarri dela.

Halaber, Kultura Ekintzako Zerbitzuak sustapena eta laguntza babesteko, sareetara irekitzeko, mapaketa egiteko eta abarretarako lanak egin ditu, eta hainbat eragile koordinatu ditu KSI politika espezifikoak garatzeko.

L.5. KSI sektorerako abian dauden zerbitzu gehiago egokitu enpresa gehiagotarako, eta zuzeneko eta zeharkako laguntza emateko tresna berriak ezarri

Sektore profesionalari ematen zaion laguntza indartu da, sektore amateurrarekin egindako lana alde batera utzi gabe

Kultura Ekintzako Zerbitzuak KSlen sustapenari eta laguntzari laguntzeko lanak egin ditu, sektore amateurrari edo irabazi-asmorik gabeko erakundeei emandako babesak alde batera utzi gabe. Publikoen bitartekotza ere lantzen ari da, dagoen potentziala aprobetxatzeko, eta komunikazioa bultzatzen jarraitzen da proiektu eta programa guztietan.

L.6. Erakunde publikoek herrialde-garapenarekiko duten konpromisoa kulturaren bitartez sendotu

Kultura Eskubideen Legea onartu da. Lege horrek lege-esparru sendoa ematen dio KSI sektoreari, eta hura garatzen eta kulturaren balio-katea ulertzen laguntzen du.

6.- 2017-2023ko NKPEren ebaluazioaren ondorioak eta ikaskuntzak

2017-2023 NKPEk berak jasotzen du ardatz estrategikoen, jarduera-ildoen eta ekintzen garapena ebaluatu behar dela, planteatutako helburuei dagokienez gauzatutako ekintzetan lortutako erantzuna edo "emaitza" baloratzeko eta Nafarroan kulturaren eta sormenaren sektorea garatzen laguntzeko tresnak birbideratzeko edo diseinatzeko balio duten ikaskuntzak ateratzeko.

2017-2023 aldirako Nafarroako Kulturaren Plan Estrategikoak 10 ardatz, 41 jarduera-ildo eta 118 ekintza ditu. Beharrezkoa da aipatzea Plana gauzatzeko aldiari gizarte-une zaila bizi izan dela mundu mailan, aurrez inoiz izan gabeko kontingentzia-mailarekin, eta bitarte horretan Plana Covid-19aren krisiaren ondorioek baldintzatu dutela, eta horrek politika batzuk berregokitzera eta begirada eta baliabideak kultura- eta sormen-sektorearen jasagarritasunean zentratzera behartu dituela, nahiz eta aurreikusitako programak hasiera batean garatzea lortu den, sortutako salbuespenezko egoerak planteatutako erronkei aurre egiteko programa berriak sortzeaz gain.

Hala ere, egindako ebaluazio-prozesuaren emaitza gisa, NKPEk izan duen garapen-maila handia nabarmendu daiteke, planteatutako helburuen % 50 beteta eta beste % 50a betetze-maila aurreratuarekin, kontuan hartuta ebaluazioa egin den egunean oraindik ez dela amaitu Planaren indarraldia.

Jarduera-ildoan arabera, horien % 70,3k guztizko betetze-maila lortu du, % 24,4k garapen-maila aurreratua du eta % 4,8k soilik du lorpen-maila partziala.

Planaren lorpen-mailari eusteko, Nafarroako Foru Gobernuak ahalegin ekonomiko handia egin du kulturara bideratutako aurrekontuaren bidez. Horri esker, hainbat laguntza-lerro (dirulaguntzak, bekak, etab.) abiarazi, garatu eta finkatu ahal izan dira, guztiak ere planean ezarritako erronkekin bat datozenak.

Jarraian, 2017-2023 NKPEren garapenean lortutako mugarri nabarmenen laburpena aurkezten da, honako hauei dagokienez:

Kultura eta Kirol Sailaren aurrekontua eta kulturako gastu osoa

- Kultura eta Kirol Sailaren kulturaren arloko dirulaguntzen plan estrategikoa
- Kulturaren arloko Next Generation Funtsei lotutako jarduerak
- Planean jasotako ardatz eta ildo estrategikoen betetze-maila

6.1.- 2017-2023ko Nafarroako Gobernuko Kultura Departamentuaren aurrekontuari eta guztizko gastuari buruzko ondorioak

Nafarroako Gobernuak (Kultura eta Kirol Departamentuaren bitartez) ekarpen nabarmena egin dio lurraldeko kulturaren eta sormenaren sektorearen iraunkortasunari

Baieztapen hori honako emaitza hauek bermatzen dute:

Kulturara bideratutako aurrekontua % 46 handitu da 2017-2023 aldian, eta 2023an jo du goia, 56,4 milioi euroko aurrekontuarekin, 2017ko aurrekontuarekin alderatuta 17,8 milioi gehiago.

Aurrekontuaren gauzatze-maila % 90etik gorakoa da ekitaldi guztietan, Covid-19aren krisiak eragindako eragina gorabehera; izan ere, horrek partida batzuk gauzatzea eragotzi zuen, eta aztertutako aldiko batez bestekoa % 94,7koa izan zen.

Kulturako batez besteko gastua, biztanleko, 20 euro inguru hazi da 2017tik 2022ra, 2017an 55,8 eurokoa izatetik 2022an 75,6 eurokoa izatera igaro baita (+% 35,5). Ildo beretik, erkidegoan kulturaren egindako gastuak ere gora egin du aldi horretan, 2017ko 0,18tik 2022ko 0,21era.

Nafarroa (Melillaren atzetik) da kulturako gastuaren buru biztanleko, gainerako autonomia-erkidegoekin alderatuta. Era berean, Nafarroa da kulturaren gastu handiena duen erkidegoa BPGrekiko, eta bigarrena kulturaren gastu handiena duena erkidegoko gastu osoarekin alderatuta; nolahi ere, hiru adierazleak estatuko batez bestekoak baino askoz handiagoak dira.

Nafarroako Udalen multzoak 50 milioi euro baino gehiago gastatzen ditu urtean kulturari, 2018an 56,4 milioiko maximora iritsiz, eta 2020an beherakada handia izan du, pandemiak eragindako murrizketen ondorioz ziurrenik. Nafarroako administrazio publikoaren kulturako gastu bateratua (Departamentuak udalei egiten dizkien transferentziak kenduta) 63,4 milioi euro ingurukoa zen 2017an, eta joera positiboa izan zuen hurrengo bi urteetan, 2019an 74,1 milioi eurora iritsi arte. 2020ko ekitaldiak, pandemiaren urteak, hautsi egin du joera hori, 52,9 milioi eurora jaitsi baita.

Aztertutako aldi osorako transferentzia arruntak 95,6 milioi eurokoak izan dira, batez ere kultura-ekintza eta kultura- eta sormen-industriak, 83,5 milioirekin guztizkoaren % 87,4, eta % 12,5era murrizten da ondarearen kasuan, eta gainerakoa (% 0,01) kultura-zuzendaritza eta -zerbitzu orokorretara.

6.2.- 2017-2022 aldirako kulturaren arloko dirulaguntzen plan estrategikoari buruzko ondorioak

Foru Administrazio Publikoaren estaldura zabala, Nafarroako kulturaren eta sormenaren arloko proiektuak hedatzeko eta garatzeko

Datu hauek baieztapen hori babesten dute:

2017tik 2023ra bitartean, Dirulaguntzen Plan Estrategikoaren esparruan, guztira 442 deialdi jarri dira abian. Dirulaguntzen kopuruak eta haien aurrekontuak gora egin dute pixkanaka 2017 eta 2023 artean. Plan honek 2023rako dirulaguntza kopuru handiena jasotzen du, 2022koa baino aurrekontu apur bat txikiagoarekin.

Dirulaguntzen gauzatze-maila handia da, bai gauzatze-helburuei dagokienez, bai aurrekontu-betearazpenari dagokionez. Eskuratu den Plan Estrategikoaren ebaluazioetatik (2022, 2021 eta 2018) ondorioztatzen da esleitutako aurrekontu-partiden gauzatze-maila handia dela, nahiz eta 2021ean eta 2022an behera egin duen 2018ko emaitzarekin alderatuta, batez ere azkenean gauzatu ez ziren ekintza jakin batzuegatik eta urte horietan programa zehatzen gauzatze-maila txikiagatik. Hala ere, adierazi behar da kasu batzuetan deialdia hurrengo urtera aldatu dela, kreditua eta exekuzioa bi ekitaldi ekonomikotan handituz. Dirulaguntzak eraginkortasunari dagokionez gauzatzeari dagokionez, gauzatze-maila, oro har, ona da, eta kasu batzuetan ezarritako helburuak aise gainditzera ere iristen da.

6.3.- Next Generation Funtsei lotutako jardueri buruzko ondorioak

Next Generation funtsak aukera bikaina dira Nafarroan kulturaren arloko proiektu eta jardueretarako finantzaketa gehigarria izateko, 7,5 milioi euroko aurrekontuarekin

2022aren itxieran, aitortutako eskubideak (diru-sarrerak) 2.823.802 eurokoak ziren, eta aitortutako obligazioak (gastuak) 548.701 eurokoak ziren, hau da, 2022ko abendura arte sartutakoaren % 19,4ko exekuzioa.

Hala ere, Next Funtsen zatirik handiena 2023an gauzatuko da. Horren froga da maiatzean exekutututako ehunekoa % 40,8 dela.

6.4.- 2017-2023ko NKPEren ardatz eta ildo estrategikoen betetze-mailari buruzko ondorioak

NKPEren ardatzen, jarduera-ildoen eta ekintzen garapen zabala, pandemiaren testuinguruan izandako zailtasunak gorabehera

Garapen-maila osoa lortu den ardatzak lurralde-kohesioarekin eta -dinamikarekin, kultura-eskaintzaren ikusgarritasunarekin eta aniztasunarekin, kultura-sektoreekin eta balio-katearekin eta KSlekin lotzen dira.

- Kultura Nafarroako lurralde osora hedatzen lagundu duten ekintzak garatu dira.
- Abian jarri da Nafarroako Kulturaren Atari Digitala. Bertan, Zuzendaritzako Zerbitzuek aurreikusitako jarduerak biltzen dituen agenda kultural bat dago.
- Kulturaren marka garatu eta indartu da, bai eta KZN-PVEren komunikazio-jarduera guztiak ere, Nafarroako kultura eta sormena gizartean hobeto ikusarazteko.
- Kulturaren eta sormenaren arloko profesionalen eta enpresen garapena eta iraunkortasuna indartzen lagundu duten sustapen- eta laguntza-programak ezarri dira (azoketara joateko laguntza, nazioarteko sareetan parte hartzea, etab.).
- Laguntza-estrategiak bultzatu dira kultura-eskaintza deszentralizatzeko eta kultura-guneetatik urrunen dauden herrietara zabaltzeko (Artea eta Kultura eta Tokiko Udal Platea, etab.).
- Liburutegien sarerako finantzaketa indartu da; Nafarroako Gobernuaren monumentuak kontserbatzeko, zaharberitzeko eta egokitzeko urteko inbertsioak handitu dira; Kultura Ekintzaren esparruan programazio artistikorako eta hainbat programa garatzeko finantzaketa indartu da; Nafarroako museo eta museo-bildumen funtzionamendu- eta jarduera-gastuen

finantzaketa indartu da, lankidetzeta-hitzarmenen eta hainbat dirulaguntza-lerroren bidez; Nafarroako artxibo-sistema osoan aurrerapen garrantzitsuak bultzatu dira, administrazio elektronikoen testuinguru berrira egokitzeko.

- Sektorearen aukera profesionalak areagotzera bideratutako ekintzak nabarmen areagotu dira, besteak beste, Nafarroako kultura- eta sormen-industrien merkaturatzea babestuz, proposamen profesionalen erregistroak egiteko prozesuak sustatuz, profesionalen datu-baseak landuz, azokak eta sustapeneko eta merkaturatzeko beste ekintza batzuk aztertuz, eta Nafarroako proposamen artistiko, kultural eta sortzaileen Erregistroa abian jarritz.
- Kultura Eskubideen Legea onartu da. Lege horrek lege-esparru sendoa ematen dio KSI sektoreari, eta hura garatzen eta kulturaren balio-katea ulertzen laguntzen du.

Garapen-maila aurreratua duten ardatzak honako hauei lotuta daude: informazioa, ezagutza, berrikuntza eta sormena, enpleguaren kalitatea, sentsibilizazioa eta parte-hartzea, finantzaketa, kulturaren zeharkakotasuna eta beste sektore batzuekiko hibridazioa, ekipamendu eta baliabideetarako irisgarritasuna hobetzea,

- Kulturaren Nafarroako Behatokiaren sorrera eta garapena nabarmentzen da, kulturaren eta sormenaren arloko informazio- eta ezagutza-tresna gisa.
- Hainbat ekimen bultzatu dira, hala nola Nafarroako KSiren proposamen kultural eta artistikoen erregistro bat eraikitzea, urtero eguneratzen dena, eta kulturaren eta sormenaren arloan lan egiten duten pertsonen aholkularitza eta orientazioa ematea gehitu da, Kultur Ekintza Zerbitzuaren ohiko jarduera gisa.
- Jarduerak eta programak sustatu dira, eta hainbat material didaktiko sortu dira, Nafarroako publikoaren garapena eta kulturaren eta sormenaren arloko sentsibilizazioa lantzeko.
- Lehen adierazi den bezala, kulturako foru-aurrekontua % 46 handitu da 2017-3023 NKPE indarrean jarri zenetik, per capita gastua 20 euro inguru handituz, eta ikusi da sektore-banaketa koherentea izan dela dirulaguntza-ildo guztietan.
- KZN-PVEk zeharkako plan eta batzordeetan (batzordeak, sail barruko eta sail arteko bilerak, etab.) parte hartu du, eta Plana indarrean egon den urteetan egonkor mantendu da.
- Nafarroako hainbat herritan kultur guneak eraikitzeko/berregokitzeko proiektuak/azterlanak egiten lagundu da.
- Kultur Ekintzako Zerbitzuaren programa propioak garatu dira, kaleko programazio profesionala eta amateurra indartzeko.

6.5.- Etorkizunerako ikaskuntzak

Ebaluazioaren helburuetako bat izan da Foru Administrazio Publikoak NKPEren esparruan kulturaren eta sormenaren arloan garatzen dituen proiektu eta programetatik ikastea. Planaren ebaluazioak aberastasun kuantitatibo eta kualitatibo handia ekarri du ekimen, proiektu, programa eta abarren garapenari eta aurrerapen-mailari dagokienez, epe labur, ertain eta luzerako estrategia berriak eraikitzeko erreferentzia izan baitaitezke.

Hala ere, administrazio publikoentzat, oro har, eta, jakina, Kultura eta Kirol Sailarentzat, ikaskuntzarik nabarmenena pandemiak eragindako krisi ekonomiko eta sozialak eragindako kontingentziaren aurrean erreakzionatzeko eta hari erantzuteko kultura-politika publikoak egokitzeko gaitasunarekin lotu dezakegu.

Ildo horretan, erne egoten ikasi dugu, egoera zail berrien aurrean bizkorragoak izateko.

Lortutako emaitzek, izandako zailtasunek eta lorpenek Foru Komunitatean kulturaren eta sormenaren garapenean aurrera egingo duen Plan Estrategiko berri bat eraikitzeke balio behar digute.